

Emrah BULUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2020

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM
ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE 4-6 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARIN
BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMININ AKADEMİK
BAŞARILARINA VE SOSYAL HAYATLARINA ETKİLERİNE İLİŞKİN
EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ: BATMAN İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Emrah BULUT

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Emrullah YILMAZ

BARTIN-2020

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM
ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE 4-6 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARIN BİLGİ
İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMININ AKADEMİK
BAŞARILARINA VE SOSYAL HAYATLARINA ETKİLERİNE İLİŞKİN
EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ:
BATMAN İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Emrah BULUT

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Emrullah YILMAZ

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna Dr. Öğr. Üyesi Emrullah YILMAZ'ın danışmanlığında hazırlamış olduğum “Okul öncesi eğitimde 4-6 yaş grubundaki çocukların bilgi iletişim teknolojileri kullanımının akademik başarılarına ve sosyal hayatlarına etkilerine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi: (Batman ili örneği)” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

.../.../2020

Emrah BULUT

ÖN SÖZ

İlkokuldan orta öğretime kadar bana eğitim veren ve benim gelişimime her türlü katkıyı sağlayan öğretmenlerime; lisans ve yüksek lisans öğrenimim süresince, bilgi ve tecrübeleri ile benden hiçbir yardımı esirgemeyen yardımda bulunan tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Tez çalışmam esnasında ilgisini ve önerilerini göstermekten kaçınmayan; kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösterici ve destek olan değerli danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Emrullah YILMAZ'a teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Çalışmalarım boyunca maddi manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan aileme de sonsuz teşekkürler ederim.

Emrah BULUT

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE 4-6 YAŞ GRUBUNDAKİ ÇOCUKLARIN BİLGİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMININ AKADEMİK BAŞARILARINA VE SOSYAL HAYATLARINA ETKİLERİNE İLİŞKİN EBEVEYN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ:
BATMAN İLİ ÖRNEĞİ**

Emrah BULUT

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Emrullah

YILMAZ Bartın-2020, Sayfa: XIV+68

Bu araştırmada okul öncesi eğitimi alan 4-6 yaş grubundaki öğrencilerin bilgi iletişim teknolojileri kullanımının öğrenme başarısı ve sosyal hayatlarına etkilerine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi ve verileri analiz etmek için SPSS 22 istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Batman il merkezinde bulunan İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet ve özel eğitim kurumlarında okul öncesi eğitimi alan 4-6 yaş grubundaki çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Batman il merkezinde çocukları resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 430 ebeveyn oluşturmaktadır. Veriler Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri Ölçeği ile toplanmıştır. Bu bağlamda ebeveynlerin okul öncesi dönem çocuklarının bilgi iletişim teknolojileri kullanımına yönelik düşüncelerinde ebeveynlerin cinsiyeti, çocukların devam ettikleri okul türü (özel veya devlet kurumu), ebeveynlerin yaş aralığı, ebeveyn eğitim durumu, evde internet bağlantısı olup olmadığı, ebeveynlerin mesleği ve ebeveynlerin bilgi teknolojileri kullanım sıklığı değişkenlerine

göre farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir.

Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımını hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt boyut puanlarının okul türü değişkenine göre; teknolojinin faydaları alt boyutunda anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ebeveynlerin öğrenim durumu değişkenine göre teknolojinin kullanım alanları ve teknolojiyi kullanma becerisinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Yapılan analiz sonuçlarından ebeveynlerin bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre teknolojinin faydaları ve teknolojinin kullanım alanlarında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular ışığında alt boyutlar incelendiğinde; aile rehberliği boyutu veri analizlerine göre ebeveynlerin çocuklarının teknolojiyi sürekli kullanmalarına karşı oldukları ve süre kısıtlamalarına gittikleri görülmüştür. Teknolojinin faydaları verileri incelendiğinde; ebeveynlerin çocuklarının teknoloji kullanımının onlara uygun programlar ile fayda sağlayacağı görüşünde hem fikir oldukları söylenebilir. Teknoloji kullanım alanları verileri incelendiğinde; ebeveynlerin çocuklarına ses, kelime, şekil, rakam ve sayıların öğretiminde BİT'ten faydalandıkları noktasında ortak görüş bildirdikleri görülmüştür. Teknolojinin zararları boyutunda; ebeveynlerin, BİT kullanmalarının çocuklarda çeşitli fiziksel ve sosyal zararlara yol açacağını düşündükleri gözlemlenmiştir. Teknoloji kullanma becerisinde ise ebeveynler çocuklarının BİT kullanımında çok iyi düzeyde olduklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin çocuklarında BİT kullanımlarının ancak rehber eşliğinde olursa yararlı olacağı düşüncesinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ebeveynler teknolojinin faydaları ve zararları konusunda bilinçlendirilmelidir. Ebeveynler BİT kullanımında rehberlik görevini ve doğru zaman yönetimini uygun içerikleri esas alarak üstlenmeli ve öğretmenler ile eğitim programı konusunda iş birliği ve etkileşim halinde olarak uygun içeriklere ulaşmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Teknoloji kullanımı, Ebeveyn görüşleri, Akademik başarı, Sosyal hayat.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

INVESTIGATION OF PARENTS' VIEWS ON THE EFFECTS OF THE USE OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGIES BY CHILDREN AGED 4-6 IN PRESCHOOL EDUCATION ON THEIR ACADEMIC ACHIEVEMENT AND SOCIAL LIVES: THE SAMPLE OF BATMAN PROVINCE

Emrah BULUT

Bartın University

Institute of Graduate Studies

Department of Educational Sciences, Division of Curriculum and Instruction

Thesis Advisor: Asst. Prof Dr. Emrullah YILMAZ

Bartın 2020, Page: XIV+68

In this study, it is aimed to analyse parents' views on the effects of their 4-6-year-old children's using information and communication technologies on their learning achievement and social life.

In this research, the survey method is used which is one of the descriptive research methods and SPSS-22 statistical package programme was used to analyse the data. The population of the study consists of parents of students aged 4-6 who attended in government and private institutions in Batman Provincial Directorate for National Education in 2019-2020 academic year. The sample of the study is composed of 430 parents. Data are collected with the scale of the parents' views about the usage of technology of the preschool students. In this context, it is examined whether there is a difference with respect to variables such as the thoughts of parents about the usage of information and communication technologies of preschool children, the gender of the parents, the type of school that the children attend (private or public institution), the age range of the parents, the educational status of the parents, the internet connection at home, the frequency of information technology usage of the parents and the children.

When the sub-dimensions are analysed; it is seen that parents are against their children's using technology constantly and they want to limit their using technology time. When the data were analysed the about the advantages of technology;

We can say that parents agree with the view that the use of technology is useful for their children with the proper programs for them. When analysed the about technology fields of usage; it is seen that the parents have a common view about the utilization of the technology in teaching sound, words, numbers and shapes. About the disadvantages of technology; it can be mentioned that parents are convinced that usage of ICT causes physical and social damages. Parents also say that their children are very good at using technology. Parents think that the usage of ICT is beneficial for their children if they use it with guide. Parents should assume the guidance duty and right time management based on appropriate contents on the use of ICT and they should reach the proper contents interacting and cooperating with the teachers about the education program.

Key Words: Pre-school, Usage of technology, Parents' views, Academic achievement, Social life.

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME.....	III
ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
TABLolar LİSTESİ	XII
EKLER LİSTESİ.....	XIV
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Amaç.....	4
1.3. Çalışmanın Önemi	5
1.4. Sınırlılıklar.....	6
1.5. Sayılıtlar	6
1.6. Kısaltmalar	6
BÖLÜM II.....	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Okul Öncesi Eğitim	7
2.1.1. Okulöncesi Eğitimin Tanımı ve Kapsamı	7
2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Önemi.....	8
2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin Amacı	9
2.2. Sosyal Gelişim.....	10
2.2.1. Okul Öncesi Dönemde Sosyal Gelişim.....	12
2.2.2. Sosyal Davranış ve Teknoloji	13
2.3. Teknoloji.....	14
2.3.1. Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT)	14
2.4. Teknolojik Bilgi ve İletişim Araçları.....	15
2.4.1. Televizyon;.....	15
2.4.2. Bilgisayar	15
2.4.3. Tablet Bilgisayarlar	16
2.4.4. Akıllı Cep Telefonları	17
2.5. Eğitim ve Teknoloji.....	17
2.5.1. Okul Öncesi Dönemde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) Kullanımı.....	19

2.5.2. Okul Öncesi Dönemde BİT Kullanımının Yararları	20
2.5.3. Okul Öncesi Dönemde BİT Kullanımının Zararları	20
2.5.4. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların BİT kullanımında Ebeveynlerin Rolü....	21
2.5.5. İlgili Araştırmalar	22
BÖLÜM III	26
YÖNTEM	26
3.1. Araştırmanın Modeli	26
3.2. Evren ve Örneklem	26
3.3. Veri Toplama Aracı	28
3.4. Verilerin Toplanması	33
3.5. Verilerin Analizi	33
BÖLÜM IV	34
BULGULAR	34
4.1. Aile Rehberliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	34
4.2. Teknolojinin Faydaları	35
4.3. Teknolojinin Kullanım Alanları	36
4.4. Teknolojinin Zararları.....	36
4.5. Teknolojik Aletleri Kullanım Becerisi	37
4.6. Ebeveyn Önerileri.....	38
4.7. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Cinsiyete Göre Değişimi	39
4.8. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Okul Türüne Göre Değişim.....	40
4.9. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Yaşa Göre Değişimi	41
4.10. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin İnternet Bağlantısı İmkânına Göre Değişimi.....	42
4.11. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Ebeveynlerin Öğrenim Durumuna Göre Değişimi.....	43
4.12. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Ebeveynlerin Bilgisayar Kullanma Sıklığına Göre Değişimi	45
4.13. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Ebeveynlerin Mesleklerine Göre Değişimi	48
BÖLÜM V	49

TARTIŖMA SONUÇ VE ÖNERİLER	49
5.1. Öneriler.....	57
KAYNAKÇA	58
EKLER	67

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
3.1. Çalışmaya katılan ebeveynlerin demografik özellikleri	27
3.2. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçek maddelerinin puan aralığı	29
3.3. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin kmo ve barlett's testi analiz sonuçları	30
3.4. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin faktör deseni.....	31
3.5. Okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin açıklanan varyans değerleri	32
3.6. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin güvenirlik analizi sonuçları	32
3.7. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeğinin çalışmadaki güvenirlik analizi sonuçları	33
4.1. Teknoloji kullanımında ebeveyn rehberliği.....	34
4.2. Teknolojinin faydaları	35
4.3. Teknolojinin kullanım alanları	36
4.4. Teknolojinin zararları	37
4.5. Teknolojik aletleri kullanım becerisi.....	37
4.6. Ebeveyn önerileri.....	38
4.7. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının cinsiyet değişkenine göre T-testi sonuçları.....	39
4.8. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt boyut puanlarının okul türü değişkenine göre T-testi sonuçları	40
4.9. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeğinin ebeveynlerin yaş aralığı değişkenine göre T-testi sonuçları.....	41
4.10. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının internet bağlantısı değişkenine göre T-testi sonuçları	42
4.11. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının ebeveynlerin öğrenim durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları.....	43
4.12. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının ebeveynlerin bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre	

ANOVA sonuçları	46
4.13. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımını hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının ebeveynlerin meslek değişkenine göre ANOVA sonuçları	48

EKLER LİSTESİ

**EK
No**

**Sayfa
No**

-
1. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri anketi **67**

BÖLÜM I

GİRİŞ

Doğumdan itibaren altıncı yaşın sonuna kadar olan yaşlar, insan hayatı içerisinde en kritik dönemler olarak bilinir. Bu dönemlerin gelişim açısından çocuk için çok önemli olduğu söylenebilir. Teknoloji çağında olmamız nedeniyle günümüz çocuklarını teknolojiden uzak tutmak neredeyse mümkün olmamakta ancak; teknolojiden yararlanarak çocukların gelişimine pekâlâ yardımcı olunabileceği bir gerçektir. Çocuğun gelişiminden kaynaklanan birden fazla problemin genel olarak erken çocukluk çağında yapılan yanlışlarla alakalı olduğu kabul edilmektedir (Demoulin, 1997). Bu eksikliklere teknolojinin bilinçsizce kullanımının sebep olduğunu söylenebilir. Teknoloji çağında olduğumuz bu dönemde çocukların teknolojiden soyut büyümelerinin de gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Çocuklarımızın gerçek hayatı anlamaları için çabalamak ve gerçek hayattan korkmalarının önüne geçmek gerekir. Çocuklarımızın gerçek objelerle tanışmaları ve çevrelerine karşı duyarlı olabilmeleri için hareket etmelerine imkân sağlamamız ve iyi insan ilişkilerine de yer veren bir eğitim modelini uygulamamız gerekmektedir (Oktay, 1999). Bilişim teknolojilerinin yer aldığı eğitim programında her zaman öğrenci odaklı olmak ve onları yönlendiren öğretmenlerin bu konuda yeterli bilgiyle donatılması büyük önem taşımaktadır.

Hızla gelişen ve değişen dünyada eğitimin kişiye ve dolayısıyla yaşadığı topluma daha fazla refah, saygın ve kaliteli bir yaşam sunduğu görüşüne paralel olarak bu durum daha çok eğitim gereksinimini ortaya çıkarmaktadır. Bu gereksinim dünyada yaşanan bilim ve teknolojideki gelişmelere paralel olarak toplumun yapısını değiştirmekte, topluma uyumu sağlayacak olan eğitimi de farklılaşmak zorunda bırakmaktadır. Gelişen teknoloji ve yenilikler önceki teknolojik gelişmelerin eğitimde yarattığı farklılıkların sonucu olarak görülebilir. Dünyada yaşanan gelişmeler ile birlikte bilgi teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak eğitimin öğretimi, yöntemi ve içeriği de aynı paralellikte değişmektedir (Alkan,2005).

“Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan günümüzde yaşanan gelişmeler ile yaşam tarzları, öğrenme ve çalışma biçimleri hızlı bir değişim göstermektedir. Bütün bu değişimlerin yaşandığı çağımızda, bireyleri hayata hazırlamayı onlara farklı bakış açısı sunmayı kendine misyon edinen eğitim sistemlerinin yaşanan gelişmelere paralel olarak kendilerini yenilemeden ve değiştirmeden üstlendikleri hedeflere ulaşmaları düşünülemez.” (Şenel ve Gençoğlu, 2003, 46).

Araştırmacıların bu cümlelerle vurgulamak istedikleri nokta teknolojik gelişmelere bağlı olarak eğitim alanının da kendini yenilemesi ve bu değişime uyum sağlaması gerekliliğidir. Eğitim sistemleri gelişen teknolojinin etkisiyle çok daha verimli, etkili, ulaşılabilir ve hızlı hale gelmiştir.

Gelişen günümüz teknolojisinin, çocukları yaratıcılığa teşvik ettiği ve çocukların bu yaratıcılık sayesinde çok şey öğrenmelerini sağladığı gibi hayal güçlerini harekete geçirmelerine de katkıda bulunduğu, oyunlarında karşılarına çıkan engelleri aşip eleştirel düşünme ve yansıtma becerileri için uygun öğrenme ortamını onlara sağladığı söylenebilir (Doggett, 2014). Günümüzde aileler de çocukların çok yönlü etkinliklere katılmalarını desteklemektedir. Aileler günlük rutin oyun ve çeşitli etkinliklerin yanı sıra yapılan bu etkinliklere teknolojik aletleri de eklemeyi tercih etmektedir (Plowman ve McPake, 2013).

Teknolojik aletlerin (cep telefonu, bilgisayar, televizyon, tablet vb.) yetişkinlerin olduğu gibi çocukların da günlük yaşamına girdiği ve bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerini etkilediği fikri gün geçtikçe artmaktadır (Tüzün, 2002). Günümüzde çocukların konuşma, okuma, dinleme ve yazma gibi temel gelişim becerilerini geliştirebilmeleri için teknoloji alanındaki gelişmeler onlara birçok fırsat sunmaktadır (Bracken ve Fischel, 2008). Çocuklar, okuma yazma faaliyetlerine erken dönem olarak adlandırılan okul öncesi dönemlerinden itibaren katılabilmektedirler. Günümüz dünyasında gelişen teknoloji çocuklara keşfetme, oyun oynama ve öğrenme gibi birçok fırsat sunmaktadır (Linebarger ve Piotrowski, 2009). Bu fırsatlar, çocukların gelişiminde çok önemli bir dönem olan okul öncesi döneme denk gelmektedir. Çünkü bu dönemde çocukların algıları sonraki dönemlere göre daha açık ve düşünme şekilleri de son derece esnektir. Kendi dünyaları hakkında keşfetme ve araştırma duygusuyla edindikleri her bilgi ve tecrübeyle nöronlar arası yeni bağlantılar oluşmakta ve var olan bağlantılar daha da güçlenmektedir (Blanchard, J., ve Moore, T., 2010).

1.1. Problem Durumu

Günlük yaşantımızın her alanında var olan teknolojik aletlerin doğru kullanımı sağlandığı takdirde eğitim sürecinde pek çok olumlu etkisinin olduğu görülecektir. “Bireyi gerek çevredeki gelişmelere adapte etmek ve gerekse çevrede beklenen değişimleri ortaya çıkarabilecek kapasiteye ulaştırmak eğitimin yükümlülüğü kapsamında olması nedeniyle; eğitimin, toplumun diğer kurumlarından daha hızlı bir değişme ve yenilenme içinde olması zorunludur.” (Başaran, 1978, 23).

Okul öncesi eğitimde teknolojinin kullanımı çocuklarda problem çözme becerisini ve sanatsal duyarlılığı geliştirir. Bunun yanı sıra çocukların gelişmiş teknoloji ve aletlerle tanışmalarına fırsat vermiş olur (Arı, M. ve Bayhan, P. 2003). Okul öncesi çağdaki çocukların teknolojiyi doğru biçimde kullanmaları özgüvenlerinin ve yaratıcılık becerilerinin gelişimine katkı sunar (Haughland, 2000). Çocukların yaşlarına uygun olarak seçilmiş, program içeriğinde şiddet ve saldırganlık duygusu yaratacak öğeleri bulunmayan, yaratıcılık öğelerini ve zekâ gelişimini destekleyecek şekilde programlanmış ve içeriği çocuklara göre düzenlenmiş programlar bilgisayar, tablet ve internet oyunları aile gözetiminde oynanması durumunda çocukların zihinsel gelişimlerine olumlu katkı sağlayabilir (Gündoğdu, 2016).

Ailelerin çocuklarının teknoloji kullanımı üzerine etkileri çeşitli çelişkiler içermektedir. Her şeyden önce evde pek çok medya ve iletişim aracı yoğun bir şekilde ebeveynler tarafından kullanılmaktadır. Özellikle çocukların yatak odalarına kadar bu karmaşık aygıtlar girmiş durumdadır. Ailelerin meslek yaşantılarına göre bu teknolojik ürünlerin kullanımı akademik çalışmalar, politika takibi, güncel haberler, çalıştıkları ortamlarda bulunan meslektaşlarıyla oluşturdukları iletişim grupları gibi farklılıklar gösterebilmektedir. Bu nedenle hızla evde internet erişimi artmıştır. 2013 yılında 3 ile 17 yaş arasındaki çocuklardan %57'sinin evde internet kullandığı ortaya konulmuştur ki bu oran 1997'de %11'lerde bulunmuştur (Child Trends Data Bank, 2015). Benzer şekilde ailelerin %79'unda evde en az bir bilgisayar bulunuyorken bu oran 1984'te gelişmiş ülkelerde %15 idi. Gençler sıklıkla evde bulunan bu internet erişimi sağlayan aygıtları oyun oynamak, sosyal ağlara bağlanmak veya video seyretmek için kullanmaktadır. Anaokulu çağındaki çocuklarda da durum dramatik bir şekilde artış göstermektedir. Geçmiş yıllarda yapılan bir Ofcom anketinde 3-4 yaş arası çocuklarda tablet kullanım oranının %28 olduğu

ortaya konulmuştur (www.ofcom.org). 2007 yılında Türkiye’de internet erişimi olan hane oranı %19,7 iken 2010 yılında %41,6’ya ve 2013 yılı itibariyle %49,1’e yükselmiştir (TÜİK, 2010; TÜİK, 2013). İnternet ağının gelişmesiyle birlikte bu oranların daha da artması beklenmektedir.

Çocuklar için oyunlar geçmişten bugüne onların hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Teknolojinin gelişmesi ile günümüz çocukları, gelişen teknolojinin sunduğu imkânlarla oyunları farklı ortamlar aracılığıyla artık birlikte (bilgisayar, akıllı telefonlar, tablet) oynayabilmektedir. Bu sebeple de programlara yerleştirilecek uygun içerikler ile bilgisayar oyunları, oyunların merkezinde bulunan eğitici özellik olarak kullanılabilen ve eğitim ortamında bu tür oyunlar kullanılabilir (Babayiğit, 2014). Ebeveynler tarafından çocuklarının internet, bilgisayar, akıllı telefon vb. teknolojik alet kullanımının denetlenmesi gerekmektedir. Ailelerde bu anlamda yeterli farkındalık oluşturulmalı ve çocuklar teknolojik aletler konusunda uygun içeriklerle doğru yönlendirilmelidir.

Bu bağlamda; okul öncesi eğitimde 4-6 yaş grubundaki çocukların bilgi iletişim teknolojileri kullanımının akademik başarılarına ve sosyal hayatlarına etkilerine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesinin ebeveynlerin çocuklarının gelişimini gözlemlemesinin yanı sıra bu alanda yapılmış çalışmaların da bu yaş grubundaki çocukların BİT kullanımının akademik başarılarına ve sosyal hayatlarına etkileri araştırılmıştır. Literatürde BİT (Bilgi ve İletişim Teknolojileri) kullanımının çocuklar üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri ile ilgili yapılan çok çalışma olduğu söylenemez. Bu çalışmanın yapılması literatürde var olan boşluğu doldurması açısından önemlidir. Bu ve buna benzer çalışmaların yapılması okul öncesi dönem çocuklarında BİT kullanımının onların akademik başarıları ve sosyal hayatları üzerindeki etkilerinin gün yüzüne çıkarılacağı ve ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken daha bilinçli ve bilimsel veri temelli öneriler ile ilerlemesi bakımından önemlidir. Günümüzün teknoloji çağı olması, okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji ile haşır neşir olması ve bunun ne kadar yararlı veya zararlı olacağı konusunda fikir vermesi açısından önemli bir çalışma olacaktır.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın temel amacı Batman ilinde İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı okul öncesi özel veya devlet kurumunda eğitim gören 4-6 yaş grubundaki çocukların bilgi

iletişim teknolojileri kullanımının öğrenme başarısı ve sosyal hayatlarına etkilerine ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesidir. Bu bağlamda ailelerin okul öncesi dönem çocuklarının bilgi iletişim teknolojileri kullanımına bağlı düşüncelerinde ebeveynlerin cinsiyeti, çocuklarının devam ettikleri okul türü (özel veya devlet kurumu), ebeveynlerin yaş aralığı, ebeveyn eğitim durumu, evde internet bağlantısı olup olmadığı, ebeveynlerin meslekleri ve ebeveynlerin bilgi teknolojileri kullanım sıklığı değişkenlerine göre farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın sonucunda ebeveynlerin okul öncesi dönemde teknoloji kullanımında aile rehberliğine önem verip vermedikleri, çocukların sıklıkla teknolojik alet kullanmalarının onların fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimlerini olumlu veya olumsuz etkileyip etkilemediklerinin tespit edilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca çocukların teknolojik alet kullanma becerilerinin düzeyi araştırılmıştır. Ebeveynlerin görüşlerinin teknoloji kullanımının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği, teknolojinin faydalarının okulun niteliğine göre farklılık gösterip göstermediği, ebeveynlerin yaş aralığı değişkenine göre herhangi bir anlamlı farklılığın olup olmadığı, internet bağlantısı değişkenine göre teknoloji kullanımının farklılık gösterip göstermediği, ebeveynlerin mesleklerine göre anlamlı bir farkın olup olmadığı ve ebeveynlerin bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre teknoloji kullanımının farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

1.3. Çalışmanın Önemi

Günümüzde teknolojinin hayatımızın her alanına dâhil olmasıyla bilgi iletişim araçları kullanım oranı doğru orantılı bir şekilde artış göstermiştir. Bu alanda yapılan araştırmalar incelenen 4-6 yaş örneklem gruplarında ebeveynlerin çocuklarının ağlamalarını susturmak, yemek yiyebilmesini sağlamak gibi çeşitli durumlarda bilgi iletişim araçlarından yararlandığı gözlemlenmiştir (Kılınç, 2015).

Yapılan araştırmalarda ülkemizde 4-6 yaş grubundaki eğitim gören çocukların okul öncesinde teknoloji kullanımı ve kullanımının analiz sonuçları açısından incelenmesi ile ilgili literatürde çok fazla çalışma olmadığı görülmüştür. Ayrıca bu çalışma BİT kullanımı ile ilgili okul öncesi dönem çocuklarının hem akademik hem de sosyal açıdan başarılarına olumlu veya olumsuz etkilerinin ebeveynlerin gözünden nasıl görüldüğü hakkında fikir vermesi açısından önemlidir. Bunun yanı sıra eğitimin ilk olarak evde

başladığı ve evde verilen eğitimin devamının okulda olduğu unutulmamalıdır. Okul öncesi çağıdaki çocukların teknolojiyi kullanmayı aslında evde ebeveynleri aracılığıyla öğrendiği ve ebeveynlerin bunu yaparken teknolojinin olumlu veya olumsuz etkilerinin ne düzeyde olduğunu bilip bilmediklerinin öğrenilmesi açısından bu çalışma önemlidir. Bu araştırma ile ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde bilgi iletişim araçlarının kullanımına yönelik düşünceleri istatistiksel olarak gözlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın eğitim programları ve öğretim alanında kazanımların belirlenmesi amacıyla yürütülen ihtiyaç analizi sürecinde eğitimde önemli paydaşlardan olan velilerin görüşlerinin tespit edilmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu çalışma, Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı özel ve devlet kurumlarında okul öncesi eğitim alan 4-6 yaş gurubundaki çocukların ebeveynlerinin görüşleri ile sınırlıdır.
2. Çalışma 430 öğrencinin ebeveynlerinin görüşleri ile sınırlıdır.
3. Bu çalışma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz dönemi ile sınırlıdır.
4. Çalışma ölçekten elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

1. Ebeveynlerin ölçek maddelerindeki ifadeleri doğru olarak algıladıkları varsayılmıştır.
2. Ebeveynlerin ölçek maddelerini samimi olarak değerlendirdikleri varsayılmıştır.
3. Ebeveynlerin çocuklarının teknolojiyi kullanmasının akademik başarıları ve sosyal hayatlarına etkilerini iyi gözlemledikleri varsayılmıştır.

1.6. Kısaltmalar

- BİT** : Bilgi İletişim Teknolojileri
TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
RTÜK : Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
DEHB : Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
KMO : Kaiser Meyer Olkin

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın bu bölümünde okul öncesi eğitimde 4-6 yaş grubundaki çocukların bilgi iletişim teknolojileri kullanımı ve bu durumun akademik başarılarına ve sosyal hayatlarına etkilerine ilişkin kavramlar ilgili alanyazın taranarak açıklanmış ve benzer konuları araştıran araştırmacıların çalışmalarında elde ettikleri bulgular sıralanarak çalışmalar hakkında kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır.

2.1. Okul Öncesi Eğitim

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Kapsamı

Günümüz eğitiminin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim, çocuğun kişiliğinin temellerinin atıldığı, bilişsel, fiziksel, psiko-motor ve sosyal-duygusal gelişimlerini sağlıklı bir şekilde sürdürmesinin önemli olduğu yılları kapsar; çocukları yaşama hazırlama ve aileyi okul öncesi eğitim konusunda bilinçlendirmeyi hedefler (Kandır, 2001). Çocuğun doğumundan temel eğitime geçtiği sürece kadar devam eden yılları içeren ve çocukların ilerleyen dönemlerde hayatlarına önemli etkide bulunan süreç, okul öncesi dönem olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemde çocuğun sosyal-duygusal, psiko-motor, fiziksel ve dil gelişimleri önemli oranda tamamlanmaktadır. Bu gelişim alanlarının desteklenmesi, kişiliğin şekillenmesi ve geleceğin toplumunun istenen bireylerinin yetiştirilebilmesi için okul öncesi eğitimi ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim olarak tanımlanmaktadır (Aral, 2000). Okul öncesi eğitim çağı 0-6 yaş (0-72 ay) kapsamaktadır. Tuğrul (2002) okul öncesi eğitimi, bu dönem çocuğunun çok boyutlu gelişimini destekleyen, hayat boyu devam edecek öğrenmenin altyapısının hazırlandığı, bilinçli ve sistemli bir eğitim süreci olarak ifade etmektedir.

Yaşamın ilk altı yılını kapsayan beden sağlığı ve kişilik yapısının temeli atılan okul öncesi dönemde çocuğun bilişsel, duygusal, bedensel ve sosyal gelişimi dönemsel olarak hızlıdır ve çocuk yaşama yönelik temel alışkanlıklar kazanmaya başlamıştır. Çocuğun nitelikli bir okul öncesi eğitim ile desteklenmesi, topluma uyum sağlaması, kendini ifade etmesi ve çevresiyle iyi ilişkiler kurmaya yönelik sosyal beceriler öğrenmesi

gelecekteki yaşamını olumlu yönde etkileyecektir. Bu konuda yapılan çalışmalarda erken çocukluk döneminde kazanılan edinimlerin büyük oranda yetişkinlikte kişiliğini, tavırlarını, inancını, değer yargılarını ve alışkanlıklarını biçimlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır (Gürkan, 2000; Oktay, 2003).

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Günümüzde çalışan kadınların artmasıyla birlikte erken çocukluk eğitiminin önemi daha da artmış, bu hizmetlerin yaygınlaştırılması kadınların toplumsal hayatta ön plana çıkmasını sağlamıştır. Uzun vadede bakıldığı zaman okul öncesi eğitimin getirileri oldukça fazladır. Çocuklara yapılan yatırımların, yetişkinlere yapılan yatırımdan daha fazla getirisi olduğu Heckman ve Carneiro (2003) tarafından öne sürülmüştür. Okul öncesi eğitim kurumları; çocukların sosyal ve bilişsel gelişimine pozitif katkıda bulunma, onları ilköğretime daha iyi hazırlama, onlara destek olma, okulda ve yaşamda çocukların başarı düzeyini etkileme ve eğitimin kalitesini artırma gibi pek çok yönden önemlidir (Lucci, 2004).

Günümüzde okul öncesi eğitime verilen önem çağımızda önceki dönemlere göre artmıştır. Bu dönem eğitimi çocukların sosyal, zihinsel, duygusal, psiko-motor ve dil yeteneklerinin yanında fen, matematik ve okuma-yazma öğrenme yeteneklerinin gelişmesini de desteklemektedir (Düşek, 2008). Okul öncesi eğitim döneminden sonraki eğitim dönemi olan ilköğretim süreci başlayıncaya kadar kritik dönem olarak adlandırılan okul öncesi dönem çocukların gelişim hızlarının çok yüksek olduğu kritik bir eşiktir. Özellikle bu dönemde çocuklar henüz kendileriyle ilgili becerileri, gelişim özelliklerini ve ihtiyaçlarını bilmedikleri ve duygu ve düşüncelerini tam olarak ifade edemedikleri için çocuklarla ilgilenen ebeveynlerin daha bilinçli ve çocuklara yaklaşımları konusunda daha dikkatli olmaları önem arz etmektedir. Okul öncesi dönemde çocukların eğitimine yeterince özen gösterilmesiyle; rahat bir şekilde duygu ve düşüncelerini dile getirebilen, sorgulayan, araştırmacı, girişimci, adalet duygusu gelişmiş, yeteneklerini kullanma becerisinin farkında olan ve kültürel değerlerine sahip çıkan sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi sağlanabilir (Aral, 2000).

Ülkenin geleceği açısından okul öncesi eğitimin sağladığı faydalar düşünüldüğünde, okul öncesi eğitimin sadece 0-6 yaş grubunda olan çocukları değil yetiştiği toplumun tümünü çok yakından ilgilendirdiği görülmektedir. Çocukların bireysel gelişimine okul öncesi eğitimin sağladığı katkılar azımsanmayacak kadar önemlidir. Okul öncesi, çocukların aile ve arkadaşlarının yaşadığı kültürel ortamdan farklı, sosyal değerleri benimseyen ve çocuklara uygun kültürel özellikleri geliştiren genel değerlere dayalı bir sosyal alanda eğitim almalarını sağlayan bir ortamdır (Sarıçam ve Halmatov, 2012). Sosyal ve ahlâki değerlerin aktarılması, yaşamın ilk yıllarından itibaren çocukların geleceğinde önemli bir faktördür. Temel bilgi ve yeteneklerin kazanılması okul öncesi dönemde gerçekleşmektedir. Yapılan çalışmalar bu dönemde bir kurumdaki eğitim sürecinden sonra ilkokula başlayan çocukların, okul öncesi eğitimi almayan çocuklara kıyasla daha girişken, aktif ve adapte olduğunu göstermektedir. Bu nedenle okul öncesi eğitimin önemi öğrenci ilkokula başladığında ortaya çıkmaktadır (Yavuzer, 2008).

2.1.3. Okul Öncesi Eğitimin Amacı

Okul öncesi eğitimin amacı çocukların bilişsel, fiziksel, estetik, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyerek ilkokula hazır hale gelmelerini; ileriki yaşantılarına yönelik temel davranışları ve alışkanlıkları kazanmalarını sağlamaktır. Bu gelişim yönlerinden desteklenen çocuklar bağımsızlığını kazanmış, olumlu ilişkiler kurabilen, özgüvenli, kendisinin farkında, üretken, kendisi ve çevresiyle barışık bireyler olarak toplumda yerini alır (Zembat, 2005).

Millî Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitimin amaçlarını belirtirken okul öncesi eğitimin, çocuğun gelişiminde her alanda etkili olduğunu belirtmektedir. Okul öncesi eğitim çocuklarda kişiliklerinin şekillendiği dönemi, çocukların duygusal, fiziksel, sosyal ve bilişsel gelişimleri bakımından en sağlıklı şekilde geçirmelerini, onları hayata hazırlamayı ve aileyi okul öncesi eğitimi konusunda bilgilendirmeyi amaçlamaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2001).

Dünya Okul Öncesi Eğitim Örgütü'nün uzun süre başkanlığını yapan Gaston Mialaret, bütün dünya ülkelerinde okul öncesi eğitimin amacının; toplumsal gelişime faydalı, eğitici ve çocuğun gelişimine katkı sağlamak olduğunu belirtmiştir. Ülkemizde okul öncesi eğitimin amaçları da buna göre; gelişimsel, eğitimsel ve toplumsal amaçları

içermektedir. Okul öncesi eğitimin gerekliliği için hem ulusal hem de evrensel boyutta bu eğitimin çocuklara verilmesi gerekmektedir (Biber, 2010).

Okul öncesi eğitim çocuğun tüm gelişim alanlarına yöneliktir. Okul öncesi eğitim kurumuna başlayan çocuklar gelişim alanlarına yönelik eğitimlerini bu kurumlarda almaya başlarlar. Okul öncesi eğitime başlayan çocuklar; kendilerini ve çevrelerini temiz tutma, sağlıklı beslenme, arkadaşları ile oyun oynama ve yardımlaşma, sosyalleşme, faaliyetler sırasındaki programlarda kullanılan materyalleri ve malzemeleri düzgün ve özenli kullanma ve tutumlu olma gibi alışkanlıklar kazanırlar. Genellikle karşılaşılabilecekleri kazalar konusunda tedbirli, kendinden emin ve aynı zamanda cesur olmayı öğrenirler. Çocuklar duygusal alanda da kendini ifade edebilecek tutum ve davranışları öğrenirler ve başladıkları işi bitirmeye çaba harcarlar (Demiral, 1989).

2.2. Sosyal Gelişim

Hayatın ilk dönemleri sosyal gelişim süreci adına oldukça önemli bir süreç olarak kendini göstermektedir. Çocuktan bireysellikten sosyal yaşama uyumu aşamasında yeni tutum ve yetiler kazanması beklenmektedir. Sosyal beceriler de nitelikli bir sosyal gelişim adına gerekli yetilerdir. Sosyal beceriler sayesinde çocuk gerek başarılı etkileşim sağlamada gerekse sosyal açıdan sunulan tatmin ile duygusal gelişiminde ciddi gelişmeler sergileyecektir (Yavuzer, 2010).

Sosyal gelişim bebeklik döneminden itibaren hayat boyu devam eden bir süreci ifade etmektedir. Yavuzer (2010) sosyal gelişimi, kişinin grup yaşamının zorluk ve baskılarına karşı duyarlı olması, hâkim kültüründe ya da grubunda diğer bireylerle iletişim halinde olması, onlar gibi davranabilmesi biçiminde tanımlamıştır. Sosyal beceriler esasında sosyal gelişim alanı kapsamında bulunan davranışlardır. Ersanlı'ya (2012) göre sosyal gelişim, kişinin çevresindeki kişilerle toplumsal ilişki sağlaması neticesinde yer aldığı toplumun ve evrensel kültürün değer ve ilkelerine uyum adına gereken, tutum ve yaklaşımları elde etme sürecinin tümüdür.

Psiko-sosyal gelişim sürecinde birey yaşadığı toplumda bulunan diğer bireylerle uyum içinde yaşamaya çalışır; bunun için bulunduğu toplumsal uyaranlara, grup hayatının kural ve zorunluluklarına karşı duyarlılık geliştirir. Bu süreç içinde bireyler yaşamları boyunca toplumda kabul görmelerini sağlayan değerleri, davranışları ve inançları

öğrenirler (Gander ve Gardiner,1998). Çocukların kazandıkları bu davranış, tutum ve düşünceler çocukların değer yargılarının temelini oluşturmaktadır. Değerlere ilişkin bilgiler yaşam boyunca öğrenilmekle birlikte temel bilgiler erken çocukluk döneminde edinilmektedir (Uyanık Balat ve Balaban Dağal, 2009). Çocuğun toplumsal davranışları öğrenip topluma uyum sağlamasında önce aile daha sonra okul ortamı ve oyun alanlarını paylaştığı akran grubu etkili olmaktadır (Gander ve Gardiner, 1998). Çocuğun sosyalleşmesi ve sorumluluk alması ebeveyn ve öğretmenler tarafından çocuğa deneyim yaşayacağı fırsatlar sunulurken rehberlik edilmesine bağlıdır. Bütün bu etkenler, çocuğun sosyalleşmenin en önemli özelliği olan insanları anlamasını ve gruba uyum göstermesini etkiler (Yavuzer, 2003).

Gülây ve Akman'a (2009) göre sosyal gelişim bir çocuğun sosyal hayata adapte olmak, sağlıklı etkileşimde bulunmak ve yaşamını sürdürebilmek adına toplumsal normları, değerleri, rolleri ve standartları öğrenme aşamasıdır. Bu aşamada çocuk gerek topluma adapte olmakta gerekse kendi bireyselliğini ortaya koymaktadır. Diğer yandan sosyal beceri ise bireyin okul, ev ve iş çevresinde diğerleri ile etkili şekilde iletişim kurma yetisi olarak göz önüne alınmaktadır.

Sosyal beceri ile sosyal yeterlilik kavramlarını birbirinden ayırmak oldukça zordur; kimi zaman bu iki terimin birbiri yerine kullanıldığı, başka bir ifadeyle aralarında bir farklılık gözetilmediği dikkat çekmektedir. Diğer yandan heterososyal yeterlik, bireyler arası yeterlik gibi terimlerin sosyal yeterlik kavramı ile yakın ya da ilişkili şekilde kullanıldığı da görülmektedir. Sosyal yeterlik, toplum tarafından kabul edilen sosyal davranışları sergileme yeteneğini içeren kapsamlı bir kavramdır. Sosyal beceri ise belirli bir sosyal ortamda gösterilen tutum şeklidir. Sosyal yeterlik, etkililik olarak değerlendirilmekte ve algısal duyarlık, sosyal teknik beceri, sıcaklık, esneklik, ilişki ve enerji başlatma ve düz tepki şeklinde öğelerle açıklanmaktadır. Bu öğeler, çoğunlukla toplumsal ilişkilere dayanan faaliyetleri sürdüren uzmanlarla ilgili olup sosyal beceriden ayrılması oldukça zordur. Kimi araştırmalarda ise sosyal zekâ, sosyal teknik beceri olarak sosyal yeterliğin bir ögesi gibi değerlendirilmektedir (Yavuzer, 2010).

Sosyal beceri kavramı bireyin belli bir ortamda toplum tarafından kabul edilecek kendisi ve başkaları için yararlı olacak biçimde davranabilmesidir (Çetin, Alpa ve Albayrak, 2002). Bireyin sahip olduğu sosyal beceriler yaşamı boyunca diğer insanlarla

sağlıklı ilişkiler kurmasını sağlar. Sosyal becerilerini geliştirmek için bireylerin sosyal yeterliğe sahip olabilmeleri gerekmektedir. Sosyal becerilere sahip bireyler edindiği bilgilerle başkalarıyla sağlıklı ilişkiler kurabilirler, kendi haklarına ve başkalarının haklarına saygı duyabilirler. Böylece toplum tarafından kabul edilen sosyal davranışlar gösterdikleri için toplumla bütünleşebilirler (Ceylan, 2009; Gülay ve Akman, 2009).

2.2.1. Okul Öncesi Dönemde Sosyal Gelişim

Sosyal gelişim söz konusu olduğunda ilk olarak bağlanma kavramından söz edebiliriz. Çocuklarda güvenli bağlanmayı etkileyen dört unsur; yakın ilişki kurabilme fırsatı, verilen bakımın niteliği, çocuğun karakteristik özelliği ve aile ortamı olarak sıralanmaktadır (Kaya, 2009). Bebeğin bakımını gerçekleştiren kişi ya da annenin bebeğin gereksinimlerini uygun zamanda karşılaması güvenli bağlanmayı sağlar, belirli bir düzen ve tutarlılık içinde karşılamaması ise güvensiz bağlanmaya neden olur. Araştırmalar güvenli bağlanan bebeklerin yaşamının ilerleyen yıllarında bireyselleşme, toplumsallaşma ve sosyal uyum becerilerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak temel ihtiyaçları (sevgi, kabul görme, açlık, susuzluk vb.) anne tarafından yeterli ve uygun şekilde karşılanamayan bebekler, edilgen bir kişilik yapısı geliştirmeye daha yatkındırlar (Aydın, 2000).

Bebeğin sosyal hayatı ilk başta anne, baba ve kardeşleriyle sınırlıdır. Kritik dönem olarak adlandırılan ilk altı ay bebekle kurulan sosyal ilişkiler çok önemlidir. Gülümsemesi çocuğun başka kişilerle kurduğu ilk toplumsal davranış olarak kabul edilebilir. Araştırmalar bebekliğin birinci yılının sosyal gelişim açısından ve anne-bebek ilişkileri bakımından çok önemli olduğunu göstermektedir (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2007; Poyraz ve Dere, 2003).

Altıncı ayda çocuk tanıdığı ve tanımadığı kişileri ayırt eder. Tanıdığı insanlara olumlu tepkiler gösterirken tanımadıklarına karşı ağlama tepkisi gösterir. Annesinin yüzündeki ifadeye uygun tepkiler gösterir. Çocuk 9. ve 13. aylarda başkalarının ses ve davranışlarını taklit etme davranışlarını gösterir. Bir yaşındaki çocuk kendisini güldüren davranışları tekrarlar, dışarıdan bakıldığında mutluluğu anlaşılır ve sevgisini gösterir. Bebek bazı yasaklamaları anlamaktadır. Taklit oyunları başlar. 14-18 aylık çocuk akranları ile iyi ilişkiler kurma çabası gösterir. 18-24. aylar arasında ise akranları ile görüşebilme

arayışı içindedir. Bu aylar içerisinde büyüklerin bazı uyarılarına ve yasaklarına direnir ve olumsuz tepkiler gösterebilir. 24.ayda başka çocuklarla oynarken zaman zaman kavga ettiği zaman zaman da oyuncaklarını paylaştığı gözlenir. Bu aylarda çocuk ilk önemli sosyal yaşantılarını edinmeye başlar (Arı, Çağdaş ve Şahin 2002; Yavuzer 2011).

2.2.2. Sosyal Davranış ve Teknoloji

Küçük yaş grubu ve ergen yaştaki çocukların internet kullanımı hakkında yapılan bir araştırmada ebeveynlerin, çocuklarının akademik başarılarında bilgisayar ve internet kullanmalarını destekledikleri saptanmış ama ebeveynlerin çoğunun teknoloji kullanımının fayda ve zararları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmüştür. Bilgi iletişim teknolojilerini faydalı kullanmaya hazır olmayan çocukların düzensiz bilgilerle karşı karşıya olduklarında bu bilgiyi nasıl kullanacaklarını bilemedikleri tespit edilmiştir (Tarı Cömert ve Kayıran, 2010). Erken çocukluk çağında çocuk en çok yaşadığı sosyal ve arkadaş çevresinden etkilenir ve bu süreçte çevresinde olup biten her şeyle oldukça ilgilidir (Bertan, Haznedaroğlu, Koln, Yurdakök ve Güçiz, 2009).

Piaget araştırmasında çocuğun ilk 18 ayını duyu-hareket dönemi olarak isimlendirmiştir. Bu çağda çocuğun hareketlerinin belli bir amacı yoktur, motor yetenekleri yerine getirmekten duyduğu zevk ile devinimden ibarettir (Nicolopoulou, 2004). Çocukların tüm objeleri heves ile kullanması bu duydukları zevkten ileri gelmektedir. Bir yaşından küçük çocukların teknolojik cihazları kullanması ve akıllı telefon ekranındaki oynatma hareketleri, motor becerileri sayesinde sağladıkları zevk ile açıklanabilir (Verenikina ve Kervin, 2011).

Bir yaşından sonraki dönem çocuklar için hedefli hareketlerin başladığı dönemdir. Bu dönem sonrasındaki oyun etkinliklerinde kurallar oluşur ve kurallı oyun dönemi başlar. Bu dönem çocuklarda sembolik oyun dönemi olarak adlandırılır. 3-6 yaş arasındaki dönem çocuklar için işlem öncesi dönemdir. Bu çağdaki çocuklar akıllı telefon ve dokunmatik cihazları oldukça rahat bir şekilde kullanabilmekte, değişimlere çok hızlı bir şekilde adapte olabilmektedirler (Nicolopoulou, 2004).

Anderson ve Bushman (2001) bilgisayar, tablet ve telefon oyunlarının çocuk ve ergenlerde agresifliğe sebep olduğunu ifade etmektedir. Ergenlik çağı ve sonrasındaki dönemde çocukların agresif tutum sergiledikleri oynadıkları oyun kategorisinin, oyun

oynama sıklıklarının ve oynadıkları sürenin bu agresiflik düzeyinde etkili olduğunu belirtmiştir. Çocuklar dokunmatik ekranlı cihazları tek kaydırma hareketi ile açılabilen dolayısıyla cihazda bulunan programlara rahatlıkla ulaşabilmektedirler. Bu anlamda çocuk, teknolojik aletleri kullanırken hiçbir şekilde ebeveynlerinin yardımına gereksinim duymamakta ve kendi başına uygulamalara ulaşabilmektedir (Verenikina ve Kervin, 2011).

2.3. Teknoloji

Teknoloji bilimsel bilginin belirli amaçlar doğrultusunda özellikle günlük yaşamı daha pratik hale getirecek şekilde kullanılması olarak açıklanabilir. Özellikle günümüz dünyasında her geçen gün ortaya çıkan yenilikler ve değişimler büyük oranda teknoloji sayesinde gerçekleşmektedir. “Teknoloji; sistematik veya bilimsel bilgilerin uygulamalı alanlara organize bir biçimde yapılması insan-makine sistemlerinin modellenmesi, tertipleme ve işletilmesini kapsayan ve bu bağlamda makineler, süreçler, işlemler, sistemler, yöntemler, yönetim ve kontrol sistemleri gibi çeşitli unsurların belirli bir düzende bir araya getirilmesiyle oluşan ve bilim ile program arasında köprü görevi yapan bir disiplindir.” (Alkan, 1984, 15). James Finn’e (1960) göre teknoloji makine kullanımının dışında işlemleri, sistemleri, yönetim ve kontrol sistemlerini içeren ve hem bireylerden hem de aletlerden kaynaklı problemlere; bu problemlerin teknik çözüm ihtimallerine, zorluk seviyesine ve ekonomik değerlerine uygun çözümler üretebilen bir bakış açısıdır.

2.3.1. Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT)

İçinde bulunduğumuz dönemde çocukların okul ve ev ortamında teknolojiyi çok yaygın olarak kullandıkları, teknoloji ve teknolojik aletlerle iç içe oldukları bilinmektedir. Yaşadığımız çağda farkında olmasak bile dijital ortam çocuklarımızı onların yaşam biçimlerini ve alışkanlıklarını etkilemektedir. BİT kullanımı hem ev hem de eğitim ortamında yaygın bir duruma gelmiştir (Yazıcı, 2015). Gün geçtikçe artan bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımı bilgiye rahat ve hızlı erişim imkânı sağlamakla birlikte iletişim sürecinin daha hızlı olmasını da sağlamaktadır. BİT aynı zamanda çocukların becerilerini deneyerek görmelerini sağlamakta ve yeni öğrenme tekniklerini geliştirmelerini desteklemektedir (Lepicnik ve Samec, 2012). Çağımızda BİT bireylerin yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Bilgiye erişmek, iletişim kurmak ve çevremizi elektronik aletler kullanarak tanıma imkânı sunan her şey bilgi iletişim teknolojisidir (Siraj-Blatchford ve Siraj- Blatchford, 2003). Bu görüşlere paralel olarak ise BİT’in çeşitli şekillerine

değnilmiştir. BİT'i bilgisayar, cep telefonu, uydu sistemleri, televizyon, radyo, ağ donanım ve yazılımları, telsiz, video konferans ve uzaktan eğitim de dahil olmak üzere bütün iletişim aletleri ve uygulamalarını içermektedir (Rouse, 2005).

2.4. Teknolojik Bilgi ve İletişim Araçları

2.4.1. Televizyon

1990'lı yıllarda yapılan bir araştırmada 12 ay altı çocukların %17'si, 12-24 ay arasındaki çocukların %48'i, 24-36 ay arasındaki çocukların %41'inin Amerikan Pediatri Derneği'nin önerdiğinden daha fazla televizyon izlediği ortaya konulmuştur (Certain ve Kahn, 2002). 2000'li yıllarda bu oranın 12 ay altı çocuklar için %50'nin üzerine, 12-24 ay arasındaki çocuklarda %100'e yükseldiği saptanmıştır (Rideout, 2003). Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Kamuoyu ve Yayın Araştırmaları Daire Başkanlığı tarafından yapılan bir araştırmaya göre çocuklar günde ortalama üç saat kırk iki dakika süreyle televizyon izlemektedir. Özellikle 0-6 yaş grubunda olan çocukların pek çoğunun sabahtan akşama kadar televizyonla iç içe olduklarına dikkat çekmektedir (Özben, 2009).

Çocukların hayatları doğdukları günden itibaren ekran önünde geçmekte ve televizyon izlemek için ayrılan zaman, erken çocukluk döneminden başlamak üzere ergenlik dönemine kadar gittikçe artarak devam etmektedir (Sevindik, 2011). Televizyonun çocuklar için dikkat çekici ve eğlenceli olması, görsel ve işitsel objelerin bir arada olması nedeniyle televizyon çocukların yaşamında etkin rol oynamaktadır. Televizyonun eğitici ve eğlendirici özelliklerinin yanı sıra izlenme zamanı uzadığında olumsuz etkilerinin daha baskın olarak çocukları etkilediği gözlenmektedir. Uzun süre televizyon seyredilmesinin olumsuz etkilerinden biri de çocukların arkadaş çevreleriyle etkileşimde bulunamamaları ve oyunlarında zihinsel faaliyetlerini etkin olarak kullanamamalarıdır (Yavuzer, 2003). 2 yaş altı çocukların aşırı televizyon ve video izlemelerinin dil gelişimlerini önemli derecede etkilediği saptanmıştır (Chonchaiya ve Pruksananonda, 2008).

2.4.2. Bilgisayar

Televizyondan sonra en yaygın kullanılan teknolojik alet bilgisayarlar ve bilgisayarların verimli olarak kullanılmasını sağlayan etken ise internettir. Günümüzde bilgisayarlar, akıllı telefonlar, tablet ve televizyon çocukların hayatının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Genellikle çocuklar oyun oynamak için bilgisayarı ve diğer

iletifim araçlarını kullanırlar. Bilgisayar oyunlarına ve televizyona olan ilginin artması çocuğu sosyal çevresinden uzaklaştırır ve psikolojik gelişimi üzerinde olumsuz bir etkisi de olabilir. Bilgisayar oyunları çocukları sıklık alanlarda mahsur tutan bireysel bir uğraştır. Bireysel bir uğraş olmasının da çocukların yaratıcılıkları üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir (Granic ve Engels, 2014). Erken yaşlardan itibaren bilgisayar başında çok fazla zaman geçirmek çocuklar üzerinde dikkat eksikliği, dil becerisinin gelişmemesi, yaratıcılık ve hayal gücünün oluşmamasının yanı sıra akademik başarılarına da olumsuz etkileri olabilir (Cordes ve Miller, 2000). Zamanlarının büyük bir kısmını hareketsiz bir biçimde televizyon, bilgisayar, tablet ve telefon gibi cihazların ekranlarındaki hareketleri izleyerek geçiren çocuklarda ileriki zamanlarda ciddi hiperaktif davranışlar görülebilmektedir. Çocukların en aktif ve enerjik olmaları gereken dönemlerde hareketsiz bir yaşam sürmeleri ve enerjilerini boşaltamamaları, çevrelerine karşı daha agresif bir tutum sergilemelerine hatta zarar verici fiillere yönelmelerine sebep olabilmektedir (İşbaşı, 2011).

2.4.3. Tablet Bilgisayarlar

Günümüzde teknolojinin geldiği noktada tablet bilgisayarlar ticari firmalardan kolluk kuvvetlerine kadar çocuklarının eğitsel oyunlar oynamaları veya vakit geçirmeleri için ebeveynler tarafından çocuklara alınmaktadır. Tablet bilgisayarlar Fatih Projesi ile Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullarda ders materyali olarak da 2012 yılından itibaren dağıtılmaya başlanmıştır. Hayatımızın her alanında bu Şekilde yer alan bu teknolojik aletin giderek daha da yaygınlaşacağı kaçınılmaz bir gerçektir.

Yapılan çeşitli araştırmalar sonucunda tabletlerin, akıllı telefonların ve bilgisayarların çocukların dil, bilişsel ve sosyal gelişimlerine katkısı olduğu kanıtlanmıştır (Vernadakis, Avgerinos, Tsitskari ve Zachopoulou, 2005; Wong, 2015). Yakın zamanda yapılan bir araştırmada matematik ile ilgili programları tablet, bilgisayar veya akıllı telefon kullanan çocukların matematik öğrenme becerilerinde büyük ilerleme kaydettiği görülmüştür (Outhwaite, Gulliford ve Pitchford, 2017). Erken ocukluk döneminde teknoloji kullanılması olumsuz etkilerinden bahseden çalışmalar olsa da birçok çalışma erken çocukluk dönemi eğitiminde teknoloji kullanımının olumlu rolüne vurgu yapmaktadır. Bu yönde yapılan araştırmalardan örnek olarak verilecek çalışmalar erken çocukluk döneminde bilgisayar kullanmanın çocuklarda özgüveni yükselteceği ve problem

çözme becerilerini geliştireceği belirtilmiştir (M. Carick ve Xiaoming, 2007). Altı yaşındaki çocuklara zaman ve mekân kavramları öğretilirken bilgisayar destekli öğretimin kullanılması öğrenme verimliliğini, kalitesini ve aynı zamanda etkili ve nitelikli öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır (Çeliköz ve Kol, 2013). Erken çocukluk döneminde teknolojik cihazların kullanımının çocukların yaratıcılığını destekleyebileceği ve kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri görülmüştür (Özdemir ve Çetin, 2015).

2.4.4. Akıllı Cep Telefonları

Akıllı telefonların sosyal davranışı, alışkanlıkları, sosyal yaşamı ve kişilik yapısını değiştiren biyolojik ve psiko-sosyal etkisi bulunmaktadır. Güvensizlik, pasiflik, saldırganlık ve sosyal uyumsuzluk akıllı telefon kullanımının artmasıyla en çok görülen sonuçlardır (King ve diğerleri, 2014). Günümüzde akıllı cep telefonları sadece konuşmak için değil, gerek sosyal medyada haberleri takip etmek gerekse çocukların ve yetişkinlerin oyun oynayarak vakit geçirmek için kullandıkları araç olmanın yanı sıra her türlü iletişimi sağlayan araç olarak kullanılmakta ve neredeyse mini bir bilgisayar görevi görmektedirler.

2.5. Eğitim ve Teknoloji

Teknolojinin eğitimdeki önemi gün geçtikçe artmakta, her yaşta ve kademedede eğitim kurumlarında teknolojinin olanakları kullanılmakta ve öğrencilerin daha iyi bir eğitim almaları sağlanmaktadır. Gerek liselere gerekse üniversitelere ve çeşitli kurslara katılacak ve sınava girecek ancak özel öğretmen ve dershaneye gidecek maddi durumu olmayan bireylerin internet üzerinden sosyal medya aracılığıyla bu eğitimleri aldıklarını bilinmektedir. Bunun yanı sıra 2020 yılında dünyada olduğu gibi Türkiye’de de görülen Covid-19 salgını nedeniyle her kademedede ki eğitim kurumlarında öğrencilere uzaktan eğitim yöntemiyle ders verilmekte bu şekilde eğitimin kesintisiz olarak devam etmesi sağlanmaktadır. Eğitim kurumları dışında bazı ticari işletmelerde (bankalar gibi) müşterilerini uzaktan erişim imkânı sağlayarak hizmet vermişler ve bu şekilde salgın riskini minimize etmeye çalışmışlardır.

Teknoloji, bireylerin eğitim yoluyla kazandıkları birtakım becerileri efektif olarak kullanmalarını sağlamaktadır. Teknoloji, bireylerin sosyal çevresini değiştirmek veya hedeflerini etkilemek için kullandıkları araç veya faaliyettir (Kayalı, 2000). 21. yüzyılda teknoloji hızla gelişmiş ve değişmiştir. Bu dönem bilgi çağı olarak kabul edilmektedir. Yeni

buluşlarla yaşanan değişimler hayatın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da sürekli kullanılmaktadır. Teknolojinin kullanımı ve iletişim teknolojisinin gelişmesi eğitim ve öğretim alanında değişikliklere neden olmuştur (Gürğün, 2007).

Gelişen teknolojilerin günlük hayatımızdaki önemi gittikçe artmaktadır. Bilgisayarların eğitim alanına girmesinin üzerinden yaklaşık yirmi yıl geçmiş ve bu yenilikler eğitim alanında bazı önemli yapısal değişikliklere neden olmuştur. Son yıllarda bilgisayar günlük yaşamın bir parçası olmakta ve çağımızda bilgisayar kullanım yaşı gittikçe düşmektedir (Haugland, 2000).

Öğrenme çağı grubunda ki öğrencilerin çoklu duyu organına ne kadar çok hitap edilirse eğitim yönteminin de o kadar etkili olduğu düşünölmektedir. Öğretim teknolojisi öğrenme safhasında karşılaşılan nesnelere, yani öğrenme çağında bulunabilecek tüm araçları kapsar. Bu materyaller öğrenme safhasında önemlidir (Armsey ve Dahl, 1973). Alkan'a (1998) göre eğitim teknolojisi; daha etkili bir öğrenim ve öğretim modeli için insan-makine sisteminde personel ve öğretim araçlarının faaliyetini koordine eden, çevresel etkileri artan bir farkındalıkla kontrol altında tutan, kuram ile uygulamanın kesiştiği ve eğitim işlemlerinin sürekli güncellendiği uygulamalı bilimsel araştırmalarla geliştirilmiş bir disiplin alanıdır.

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl teknoloji alanında çok hızlı bir ilerleme içerisindeyiz. Her geçen gün yeni bir teknolojik gelişme ön plana çıkmaktadır. Teknoloji kullanımı insanlar için vazgeçilmez olmuştur. Bu konuda teknolojideki hızlı gelişmeler, eğitim sistemine de yansımakta ve öğrenme öğretim faaliyetlerini de etkilemektedir.

Günümüzde geniş kitlelere kaliteli eğitim sunmak eğitim teknolojileri ile mümkün olabilmektedir. Bunun için teknolojinin imkânlarından fazlasıyla yararlanılması gerekmektedir. Teknolojik gelişmeler ve değişimler eğitim işlemlerini etkilemektedir. Eğitim sürecinin bir sonucu olarak değerlendirilebilecek teknolojik gelişim eğitim sürecinin de yapısını değiştirmekte, eğitim anlayışına farklı bir bakış açısı getirmektedir. Bu sebeple teknolojinin eğitim öğretim uygulamalarındaki yeri gittikçe kesinlik kazanmakta ve önemi artmaktadır.

2.5.1. Okul Öncesi Dönemde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) Kullanımı

Okul öncesi süreçten başlayarak sunulan eğitim-öğretim programında çocuk etrafında her an etkileşim unsurları ile karşı karşıyadır ve bunları kullanmasa da o yaştan itibaren ne olduğunu sorgular ve merak duymaya başlar. Okula başladığı zaman bu araçları tanır, nasıl kullanıldıklarına ve ne işe yaradıklarına tanık olur. Böylece bilgiyi etkin bir şekilde kullanabilme sürecine ilk adımını atar (Şimşek ve Çınar, 2008).

Bilgi ve iletişim teknolojileri hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bilgi ve iletişim teknolojileri; bilgiyi edinme, iletişim kurma, teknolojik araç kullanarak çevreye etkiye bulunmayı sağlayan her şey olarak tanımlanır (Siraj-Blatchford ve Siraj-Blatchford, 2003). Günümüzün dijital çağında ve bilgi toplumunda bilgi ve iletişim teknolojileri, yaşamımızın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da önemli bir yere sahiptir (Liu, Toki ve Pange, 2014). BİT'in eğitim alanında kullanım amacı; yeni öğretim yöntemleri oluşturarak yeni eğitim ortamları oluşturmak, geleneksel eğitimci ve öğrenci ilişkisini geliştirerek eğitimin nitelik ve kalitesinin artırılmasını sağlamaktır (Yazıcı, 2015).

Ülkemizde eğitim alanında öğretim etkinlikleri kapsamında bilişim teknolojilerinden faydalanılması üzerine yoğunlaşma son dönemlerde önemli bir artış göstermiştir. Öğretmenler bu durumun önemini kavramış, bu kapsamda bilişim teknolojileri bakımından devamlı olarak ilerleme kaydedecek eğitimler uygulamaya ve evlerinde ve çevrede sıklıkla bu teknolojileri tercih ederek bu açığı kapatmaya başlamışlardır. Her alanda başarılı ve kaliteli eğitim veren özel okul ve devlet okullarında eğitim teknolojisinin etkin bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Öğretmenler ve öğrenciler bu okullarda etkinliklerini bilgisayar ve dil laboratuvarlarında, fen bilgisi ve deney setleriyle, televizyon, CD, DVD, vb. teknolojileri yaygın olarak kullandıkları görülmektedir. Bu okullar teknolojiyi kullanmakta, üretmekte ve yaymaya çalışmaktadırlar (İşman, 2008).

Günümüzde bilgi teknolojilerindeki hızlı değişim ve gelişim Web teknolojilerinde gelişmesine neden olmaktadır. Hayatın her alanında kullanılabilecek Web 2.0 araçları özellikle eğitim öğretim faaliyetlerinin daha da zenginleştirilmesine destek olmaktadır. Web 2.0 araçları eğitimde özellikle etkileşim içinde olma imkânı

sağlaması bakımından kendisinden önceki teknolojik araçlardan ayrılmaktadır. Özellikle Fatih Projesi ile sınıf ortamında yerini alan akıllı tahta ise klasik eğitim anlayışına modern ve etkin bir özellik kazandırmaktadır.

Bilgi iletişim teknolojilerinden televizyon, bilgisayar, tablet ve akıllı telefon gibi cihazların eğitim materyali olarak kullanılması bireylerde farklı duyuları harekete geçirmesi bakımından işlevsel olduğu düşünülmektedir. Kolay erişim, okul öncesi çağı çocuklarının gelişim aşamalarında olumlu bir etkiye sahiptir. Çocukların öğrenmesini eğlenceli hale getirir ve gerçek hayatta sağlanamayan görsel nesnelere görmelerini sağlar (Zimmerman ve diğerleri, 2004).

2.5.2. Okul Öncesi Dönemde BİT Kullanımının Yararları

Çocuklar ve yetişkinler için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası olmuştur (Cook, 2001). BİT'in eğitim ve öğretim hayatında kullanılmasının birçok faydası ve olumlu etkisi bulunmaktadır. Okul öncesi dönemde bilgi ve iletişim teknolojileri çocukların düzeylerine uygun olarak kullanılması durumunda çocukların gelişimine olumlu yönde etki sağlamaktadır (Bütün-Ayhan ve Aral, 2005).

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki değişimin hızlı olması ve bunun devamında da gelişen bilgisayar teknolojileri yaşamın birçok alanında var olmakta ve bize her konuda yardımcı olmaktadır. Hızla değişen bu teknolojinin eğitim programlarında yarattığı bütünlük başarılı sonuçlar sağlayabilir. Bu değişim sayesinde bilgilerin daha sağlam temelli olması, öğrenmenin zahmetsiz ve bilgi aktarımının da daha etkili olması sağlanabilir (Yalçınalp, Geban ve Özkan, 1995).

2.5.3. Okul Öncesi Dönemde BİT Kullanımının Zararları

Okul öncesi dönemde çocuk gelişimini üst düzeye çıkarmaya yönelik bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını savunanlar olduğu gibi bunu tehdit unsuru olarak görenler de vardır. Bu farklı yaklaşımların temel sebebi BİT kullanımına yönelik yeterli bilgi sahibi olunmamasıdır (Şen, 2012). Okul öncesi dönemde BİT kullanımının çocuklar üzerinde birçok yönden olumsuz etkileri olduğu ifade edilmektedir. Bilinçsizce kullanılan bilgisayarın çocukların gelişimleri açısından zarara sebep olacağı ve çocukların 72 ayına kadar bilgisayar ile etkileşim halinde olmamaları gerektiği savunulmaktadır (Healy, 1999).

Okul öncesi dönem çocuklarının teknolojik aletleri kullanması onların fiziksel duruş pozisyonlarını da olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir (Şen, 2012). Okul öncesi dönemdeki çocukların bilgisayar kullanımının çocukların duygusal ve sosyal yönlerden gelişimlerini zarara uğratabileceği savunulmuştur (Cordes ve Miller 2000).

Okul öncesi dönemdeki çocuklarda dijital teknoloji kullanımının onlarda agresif davranışlar, dikkat eksikliği, obezite, fiziksel inaktivite ve uyku sorunları ile bağlantılı olduğu ileri sürülmektedir. Teknolojik cihazların çok uzun süreli kullanımı çocukların yemek yeme, oyun oynama ve uyku gibi biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarına ayrılan süreyi kısaltmaya ve dolayısıyla bu süreyi kötü kullanmaya neden olmaktadır. Bunun yanı sıra çocukların duygusal ve bilişsel gelişimlerinde endişe verici olumsuz sonuçlara sebep olmaktadır (Brown, 2011). Toplumlar üzerinde yapılan çalışmalar aşırı teknolojik cihaz kullanımının her yaşta olduğu gibi özellikle erken çocukluk çağında dilsel, sosyal, duygusal, bilişsel ve motor gelişimi süreçlerinde birtakım sorunlar ile ilgili olduğunu göstermiştir (Pagani, Fitzpatrick, Barnett ve Dubow, 2010). Yapılan çalışmalarla ailelerin teknolojik aletler ile çok fazla vakit geçirdikleri, televizyon izlenirken anne babanın çocuklarıyla etkileşim süresinin azaldığı ve çok fazla sosyal medya kullanımı olduğu sonucuna varılmıştır (Hinkley ve diğerleri, 2014).

Sosyalleşme, erken dönem okur-yazarlık yeteneklerinin ilerletilmesi için önemlidir; bu süreç genellikle yaşlılarının ve aile bireylerinin katılımıyla desteklenir. Aşırı BİT kullanımının sosyal izolasyon, kaygı bozukluğu, depresyon, düşük benlik saygısı, utangaçlık ve sosyal beceri yetersizlikleri ile önemli ölçüde ilişkili olduğuna dair bulgular vardır (Morahan-Martin, 2005). Erken çocukluk çağında aşırı televizyon seyredilmesinin (2-3 saat/gün), erken okul çağında hiperaktivite bozukluğu, dikkat eksikliği (DEHB) ile ilişkili olduğu düşünülmektedir (Chassiakos ve diğerleri, 2016).

2.5.4. Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların BİT kullanımında Ebeveynlerin Rolü

Çocukların teknolojik aletlerle zaman harcama süreleriyle ebeveynlerinin teknolojik aletlerle zaman harcama süreleri arasında anlamlı bir ilişki vardır (Akçay ve Özcebe, 2012). Gelişim açısından kritik dönem olarak adlandırılan erken çocukluk çağında ebeveynlerin çocuklarına bu anlamda yanlış veya doğru örnek teşkil ettikleri açıktır.

İspir'in (2008) yapmış olduğu araştırmaya göre ebeveynlerin sahip olduğu çocuk sayısının, çocukların televizyon izleme sıklığını etkilemediği sonucunu ortaya koymuştur. Ebeveynler çocuklara güvenli bir ortam sağladığında, onları cesaretlendirdiğinde, onlara teknolojik aktivitenin hedeflerini aktardığında ve bunun devamlılığını sağlandığında çocukların teknolojik aygıtları daha olumlu yönde kullandıkları ortaya konulmuştur.

Okul öncesi dönemdeki çocukların hepsi tablet, bilgisayar ve cep telefonu gibi teknolojik aletlerin en az birini kullanmakta ve televizyon izlemektedir (Gündoğdu ve ark., 2016). Okul öncesi dönem çocuklarının %50'si 1 saat, %26'sı 2 saat ve %4'ü de 4 saatten daha fazla en az bir teknolojik aletle zaman geçirmekte olduğu saptanmıştır. 2013 yılında yapılan bir Ofcom anketinde 3-4 yaş arası çocuklarda tablet kullanım oranının %28 olduğu ortaya konulmuştur (www.ofcom.org).

Okul öncesi eğitimde teknolojik aletler ile yapılacak faaliyetlerin genel olarak öğretmen gözetiminde yapılması daha doğrudur. Çünkü o çağdaki çocuklar bu faaliyetlerin tamamını kendileri beceremeyebilir. Çocuklara teknolojiyi kullanma rehberliği yapması açısından öğretmen birden fazla rol üstlenmektedir (Akan, 2005).

Çocukların bilişsel, dilsel, sosyal, duygusal ve motor gelişiminde hayatlarının ilk dönemleri büyük önem arz etmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalarda bu dönemde edinilen beceri ve alışkanlıkların kazanılmasında ileriki yaşamlarının da etkilendiği belirtilmektedir (Başal, 2005). Bu çağda çocukların içinde büyüdükleri aile, okul ve sosyal çevre eğitimlerinde önemli rol oynamaktadır. Okul çağından önce özellikle aile ve okul, çocukların büyümesinde ve eğitiminde çok önemli bir rol oynamaktadır (Göğebakan, 2011).

2.5.5. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde erken çocukluk çağında teknoloji kullanımı ile ilgili yapılan yurt içindeki ve yurt dışındaki benzer araştırmalar incelenmiş ve araştırmalarda elde edilen bulgular ile ilgili kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmalar konu bütünlüğü gözetilerek kronolojik bir şekilde sıralanmıştır.

Waxman (1994) tarafından yapılan bir çalışmada devlet okullarında özellikle de dar gelirli ailelerin çocuklarını yolladıkları okullarda teknolojinin kullanımının oldukça

sınırlı olduğu ifade edilmiştir. Aynı araştırmada devlet okullarında çocukları olan ebeveynlerin teknolojinin faydalarını daha fazla inanmasının nedeni olarak çocuklarının teknolojik aletlere özel okullara giden çocuklardan daha az maruz kalması olduğu gösterilebilir.

Bilgisayar kullanım sıklığı ile ilgili yapılan bir araştırmada, teknolojik aletlerle fazla zaman geçiren çocukların, daha az zaman geçiren veya hiç kullanmayan çocuklara oranla sosyal ve fiziksel aktiviteye daha az zaman ayırdıklarını ifade etmişlerdir. (Turow ve Nir, 2000)

Berson ve M. Berson (2005) teknoloji kullanımında aile rehberliği ile ilgili yaptığı bir çalışmada ailelerin çocuklarının teknoloji kullanımını kontrol etme eğiliminde oldukları ve ebeveynlerin çocuklarını BİT karşısında başıboş bırakmadıkları, çocuklarının kullanacakları program ve oyunları kendilerinin seçtiklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Vandewater, Lee ve Shim'in (2005) yaptığı araştırmada ise ailelerin çocuklarının BİT kullanma sürelerini kısıtladığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada ailelerin çocuklarının kullandıkları bilgisayar programları ile oynadıkları bilgisayar oyunlarının kendileri tarafından seçilmesinin BİT kullanımının çocukları üzerindeki olumsuz etkilerini azalttığına inandıkları öne sürülmüştür.

Bu çalışmaya paralel olarak yapılmış bir diğeri benzer çalışmada, aileler çocuklarının kullandığı bilgisayar programlarını ve oynadıkları bilgisayar oyunlarını seçmenin BİT kullanımının çocukları üzerindeki olumsuz etkilerini azaltabileceklerine inandıklarını öne sürmüşlerdir (Mitchell, Finkelhor ve Wolak, 2003).

Eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili yapılan diğeri bir araştırmada BİT'i kullanan çocukların zekâ gelişimlerinde, bilgiyi yapılandırılmalarında, problem çözme becerilerinde ve dil becerilerinde BİT'i kullanmayan çocuklara göre daha başarılı oldukları öne sürülmüştür (Clements ve Sarama, 2003; Gimbert ve Cristol, 2004). Ayrıca Livingston ve Bober (2004) İngiltere'de yaptıkları araştırmada çalışmalarına katılan ailelerin %73'ünün BİT kullanımının çocuklarının başarısına katkı sağladığına inandıklarını ifade etmişlerdir.

Farklı kaynaklarda yapılan incelemelerde yaş faktörünün önemli olduğu ve yaş ortalamasına göre görüşlerin farklılaştığı söylenebilir. Lorence ve Park (2006) yaptıkları araştırmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Araştırma sonucuna göre teknoloji kullanımı ve teknolojiye yönelik tutumlarda genç yaşlar lehine anlamlı farklar olduğu ifade edilmiştir.

Erken çocukluk çağında teknolojik aletlerin kullanımı ile ilgili yapılan bir araştırmada okul öncesi erken dönemlerde bilgisayar tablet ve akıllı telefon kullanımının çocuklarda sosyal, zihinsel, fiziksel, duygusal ve ahlaki açıdan birtakım zararlarının olabilme ihtimalinin olduğu ifade edilmiştir (Khasawneh ve Al-Awidi, 2008),

Ebeveynlerin cinsiyetine göre çocuklarının eğitiminde teknoloji kullanımına yönelik yaklaşımlarıyla ilgili Liau, Khoo ve Ang (2008) tarafından Singapur'da yapılan araştırmada kadın katılımcıların okul öncesi çağdaki çocuklarının eğitiminde teknolojinin kullanımına yönelik düşüncelerinin erkek ebeveynlere göre daha olumlu olduğu ifade edilmiştir.

Plowman, McPake ve Stephen (2010) tarafından İngiltere'de yapılan çalışmada anne babaların çocuklarının yaşamındaki teknolojik aletler ile ilgili endişelerini dile getirdikleri ancak çocuklarının açık alanlarda olmalarının, oyun oynamalarının oluşturacağı olası tehditler sebebiyle bu aletleri kullanımlarını risk olarak görmelerinin düşük seviyede olduğu saptanmıştır.

Akçay ile Özcebe (2012) bilgisayar oyunu oynama alışkanlıklarını belirlemek için okul öncesi dönemde eğitim alan çocukların ve ebeveynlerinin üzerinde bir araştırma yapmıştır. Çocuklarının bilgisayar oyununu evde oynadıkları ve oyun oynama sürelerinin hafta sonunun, hafta içine göre üç kat daha fazla olduğu; ebeveynlerin bilgisayar oyunu oynama oranına göre çocuklarının da bu orana paralel olarak arttığı, çoğu anne babanın çocuklarının oynadıkları oyun sürelerine kısıtlama getirmelerine rağmen ara sıra bilgisayardaki şiddet içerikli oyunları oynamalarını engelleyemediklerini belirtmişlerdir.

Genç (2014), okul öncesi çağdaki çocukların taşınabilir teknolojik aletleri nasıl benimsedikleri ve kullandıklarını anlama maksadıyla yaptığı araştırmada; çocukların taşınabilir cihazları genel olarak akşam saatlerinde evde oyun oynama amacıyla kullandıklarını saptamıştır. Bunun dışında araştırmada çocukların gün içinde üç saat

televizyon, bilgisayar akıllı telefon veya tablet kullandıkları ve bu zamanın anne babalar tarafından uzun olduğu kabul edilmiştir. Ebeveynlerin bir bölümü bilgi iletişim teknolojileri kullanımının çocukların bilişsel ve motor gelişimini destekleyeceğini ve teknolojiye uyum konusunda ilerleme sağlayacağını düşünürken bir bölümü de çocukların ileriki dönemde içine kapanık bir yaşam sürebileceklerini, bu cihazların yaydığı radyasyondan etkilenebileceklerini, fiziksel ve mental sorunlar yaşayabileceklerini düşündükleri ancak akıllı telefonların çocukları disipline etmek için ve ödül amaçlı kullanıldığı da araştırmada ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Kılınç (2015) tarafından okul öncesi çağındaki çocukların BİT aletlerini kullanabilme yetileriyle ilgili yapılan araştırmada ebeveynlerin çocuklarının teknolojik aletleri kullanabilme düzeylerinin yeterli seviyede olduklarını düşündükleri belirtilmektedir. Ayrıca ebeveynlerin BİT aletlerini kullanım sıklıklarıyla çocuklarının teknolojik aletleri kullanım sıklıkları arasında anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Bu çalışmalar ışığında, okul öncesi eğitimi alan çocukların bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarını kullanımları araştırıldığında çocukların akıllı telefon, tablet ve bilgisayar gibi BİT araçlarını kullanmaları, internetin zararlarından kaçınmaları ve bu teknolojilerin çocukların yetiştirilmesinde olumlu yönde etki etmelerini sağlama konularında ebeveynlerin rolü büyüktür. Ebeveynlerin çocuklarının BİT kullanımlarını sınırlandırmaları ve bu aletlere sadece faydalı olacak programları indirmeleri ve internet sağlayıcılarından bazı filtrelemeler yaparak çocuklarını internetin bazı tuzaklarından korumaları ve yaşlarına uygun olmayan sayfalara erişim engeli getirmeleri önemli tedbirler arasında yer alacağından bahsedilebilir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel nitelikte olan bu çalışmada var olan olguyu tespit etmeye yönelik “tarama” modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişten günümüze var olan durumu tanımlamayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir (Karasar, 1999). “Betimsel tarama geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır.” (Karakaya, 2012, 59).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini çocukları okul öncesi eğitim veren devlet okullarına ve özel okullara devam eden veliler oluşturmaktadır. Yapılan bu çalışmada Batman ili ile sınırlandırıldığı için verilerin toplanması için örneklem, Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile irtibata geçilerek şehir merkezindeki anaokulları ve anasınıflarından olasılık temelli örnekleme yöntemlerinden rastlantısal kümeleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırma sürecinde evrenin çok geniş olması ve Covid-19 pandemisi dolayısıyla evren sadece Batman ili şehir merkezi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini 430 ebeveyn oluşturmuştur.

Çocukları okul öncesi eğitim alan ebeveynlerin demografik özellikleri Tablo 3.1.’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Çalışmaya katılan ebeveynlerin demografik özellikleri

Demografik bilgiler		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	327	71,4
	Erkek	123	28,6
	Toplam	430	100
Yaş Aralığı	35 ve Altı	318	74,0
	36-45	97	22,6
	46 ve Üstü	15	3,5
	Toplam	430	100
Öğrenim Durumu	İlkokul	98	22,8
	Orta Okul	59	13,7
	Orta Öğretim	84	19,5
	Ön lisans / Lisans	128	29,8
	Yüksek Lisans	61	14,2
	Toplam	430	100
Meslek	Ev Hanımı	199	46,3
	Doktor-Hemşire	75	17,4
	Avukat	13	3,0
	Memur	21	4,9
	Mühendis	21	4,9
	Öğretmen	35	8,1
	Serbest Meslek	66	15,3
	Toplam	430	100
Çocuk Sayısı	1 Çocuk	49	11,4
	2 Çocuk	152	35,3
	3 Çocuk	91	21,2
	4 ve üzeri Çocuk	138	32,1
	Toplam	430	100
Çocuğun Devam Ettiği Okul	Devlet Okulu	98	22,8
	Özel Okul	332	77,2
	Toplam	430	100
Evde İnternet Bağlantısı	Var	247	57,4
	Yok	183	42,6
	Toplam	430	100
Bilgisayar Kullanma Tecrübesi	1 Yıldan daha az	166	38,6
	1 Yıl	30	7,0
	2 Yıl	51	11,9
	3 Yıl	32	7,4
	3 Yıldan Daha Fazla	151	35,1
	Toplam	430	100

Katılımcıların demografik özelliklerine ait tablo incelendiğinde araştırmaya dahil olanların 327'si (%71,4) kadın iken 123'ü (%28,6) erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı incelendiğinde 35 ve altı 318 (%74), 36-45 arası 97 (22,6) iken 46 ve üstü 15 (3,5) yaş aralığında oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların öğrenim durumu incelendiğinde ebeveynlerin 98'inin (%22,8) ilkokul mezunu, 59'unun (%13,7) ortaokul mezunu, 84'ünün (%19,5) lise mezunu, 128'inin (%29,8) üniversite mezunu ve 61'inin (%14,2) lisansüstü eğitim mezunu oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların çocukları için okul tercihi yaparken 98'inin (%22,8) devlet okulunu, 332' sinin (%77,2) özel okulu tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Katılımcıların çocuk sayısı incelendiğinde bir çocuğu olan ebeveyn sayısı 49 (%11,4), iki çocuğu olan ebeveyn sayısı 152 (%35,4), üç çocuğu olan ebeveyn sayısı 91 (%21,2) iken dört ve üstü çocuğu olan ebeveyn sayısı 138 (%32,1) olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin yarısından fazlasının evlerinde internet erişimi olduğu (247 kişi %57,4) tablodan anlaşılmaktadır. Son olarak ebeveynlerin bilgisayar kullanma verisi incelendiğinde 166'sı (%38,6) 1 yıldan az ve 151'inin (%35,1) 3 yıldan fazla bilgisayar kullandıklarını belirtmişlerdir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Kılınç (2015) tarafından geliştirilmiş olan "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri Ölçeği" referans alınmıştır.

Hazırlanan 38 maddelik ölçek 2014 ve 2015 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Kütahya ilinde okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları olan 207 ebeveyne uygulanmıştır. Ebeveynlerden elde edilen bulgular üzerinde geçerlik ve güvenilirliğe dayanak sağlamak için aşağıda yer alan analizler yapılmıştır.

Verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için Kaiser-Meyer Olkin katsayısı (.744), Barlett's Sphericity testi (.325), yapı geçerliliğine dayanak sağlamak için Açıklayıcı Faktör Analizi (0,00) ve güvenilirliğe dayanak sağlamak için Cronbach's Alpha güvenilirlik analizi (0,73) yapılmıştır (Kılınç, 2015).

Ebeveynlerin ölçek maddelerine katılım durumlarını yorumlayabilmek için Tablo 3.2. hazırlanmıştır.

Tablo 3.2. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçek maddelerinin puan aralığı

DEĞERLER	KATILMA DURUMU
1.00-1.79	Hiç Katılmıyor
1.80-2.59	Katılmıyor
2.60-3.39	Kararsız
3.40-4.19	Katılıyor
4.20-5.00	Kesinlikle Katılıyor

Yapı Geçerliliği

Yapı geçerliği kavramsal yapıyı tam olarak ortaya çıkarmakla ilişkilidir. Yapının etkinliğini test etmek ve aynı niteliği ölçen değişkenleri bir araya getirerek az sayıda faktör ile birleştirerek yorumlamak için açımlayıcı faktör analizine ihtiyaç duyulmaktadır. (Büyüköztürk, 2011; Şencan, 2005).

Açımlayıcı faktör analizi araştırmacının ölçüm araçları kullanılarak ölçülen faktörlerin sayısı hakkında bilgi sahibi olmadığı, bunun yerine ölçüm araçları kullanılarak ölçülen faktörlerin yapısı hakkında bilgi toplamaya çalıştığı bir araştırma türüdür (Tavşancıl, 2010). Birbiriyle ilişkili birçok değişkeni birleştirerek, kavramsal önemi olan daha az sayıda yeni değişken keşfetmek için açımlayıcı faktör analizi yapılır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012).

Uygulanan ölçek derecelendirme (Likert) 5’li ölçektir. Toplanan bulguların faktör analizine uygunluğunu belirlemek için Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett’s Sphericity testi yapılmıştır. “KMO” katsayısı, bulguların ve araştırma için ön görülen evrenin seçilen analize uygun ve yeterli olup olmadığını belirlemek; Bartlett’s Sphericity testi, verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediğini kontrol etmek için kullanılan istatistiksel bir tekniktir (Kan ve Akbaş, 2005). Uzmanlar, açımlayıcı faktör analizi için KMO değerinin en az .60 olması gerektiğine dikkat çekmiştir (Büyüköztürk, 2011). Pilot uygulamada elde edilen verilerin KMO değeri .744 olarak hesaplanmış ve

verilerin faktör analizi yapabilmek için yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bartlett Sphericity testi ile ($\chi^2 = 1595.931$, $p = .000$) anlamlı olduğu saptanmıştır. Bartlett's testi değerinin .000 anlamlılık düzeyi, verilerin çok değişkenli normal dağılıma sahip olduğunu gösterir (Borg ve Gall, 1989). Bu sonuçlara göre pilot çalışma sonrasında elde edilen verilerin faktör analizine uygun olduğuna karar verilmiştir (Kılınç, 2015).

Tablo 3.3. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin kmo ve Bartlett's testi analiz sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Ölçümü	Örnekleme Yeterliği	,744
Bartlett's Testi	Yaklaşık Kay-kare	1595,931
	Serbestlik derecesi	325
	Önemlilik	.000

Elde edilen verilerin faktör analizinde karakteristik değeri (Eigen value) 1'den büyük olan faktörün anlamlı olduğu belirlenmiştir. İlk başta temel bileşenler analizi ve varimax eksen rotasyonu gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda öz değeri 1'den büyük olan 10 bileşen belirlenmiştir (Kılınç, 2015).

Tablo 3.4. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin faktör deseni

Madde No.	1. FAKTÖR	2. FAKTÖR	3. FAKTÖR	4. FAKTÖR	5. FAKTÖR	6. FAKTÖR
21	,815					
22	,805					
23	,743					
24	,710					
17	,363					
14		,921				
5		,651				
4		,591				
7		,573				
25		,541				
8		,540				
11			,724			
19			,707			
9			,676			
15				,809		
16				,580		
20				,542		
3				,419		
13					,713	
10					,687	
1					,653	
12					,438	
6						,558
2						,555
18						,375

Tablo 3.4.'te ki verilerden anlaşıldığı üzere ölçeğin boyutları düzeyinde faktörlerin yük değerleri 1. faktör için .815 ile .363 arasında, 2. faktör için .921 ile .540 arasında, 3. faktör için .724 ile .676 arasında, 4. faktör için .809 ile .419 arasında, 5. faktör için .713 ile .438 arasında ve 6. faktör için .558 ile .375 arasında değiştiği görülmektedir.

Tablo 3.5. Okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin açıklanan varyans değerleri

FAKTÖRLER	AÇIKLANAN VARYANS DEĞERLERİ
1.Faktör (5 madde)	16,22
2.Faktör (6 madde)	12,43
3.Faktör (3 madde)	6,51
4.Faktör (4 madde)	5,27
5.Faktör (4 madde)	5,05
6.Faktör (3 madde)	4,56
AÇIKLANANA VARYANS DEĞERİ	
25 (MADDE)	50,04

Ölçekteki 6 faktör için tekrarlanan analiz sonuçları baz alındığında toplam varyansa verdikleri katkının 1. faktör için %16, 2. faktör için %12, 3. faktör için %7, 4. faktör için %5, 5. faktör için %5 ve 6. faktör için %5 olduğu tespit edilmiştir. Belirlenen 6 faktörün toplam varyansın %50,04'ünü açıkladığı belirlenmiştir. Çok faktörlü bir tasarımda belirtilen oranın %40 ile %60'ı arasında bir değer yeterli kabul edilir (Büyüköztürk, 2007; Pallant, 2007; Tavşancıl, 2010). Çalışmanın analizi sonunda elde edilen varyans oranı ne kadar yüksekse ölçeğin faktör yapısı da o kadar güçlüdür (Tavşancıl, 2010).

Analizler sonucunda elde edilen 6 faktör içerdikleri ifadelerle göre isimlendirilmiştir. Buna göre 1. faktör “Teknolojinin Kullanımında Aile Rehberliği”, 2. faktör “Teknoloji Faydaları”, 3. faktör “Teknolojinin Kullanım Alanları”, 4. faktör “Teknoloji Zararları”, 5. faktör “Teknolojik Aletleri Kullanım Becerisi” ve 6. faktör “Öneriler” olarak isimlendirilmiştir.

Tablo 3.6. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin güvenirlik analizi sonuçları

FAKTÖRLER	Cronbach's Alpha Değeri
1. FAKTÖR	0,64
2. FAKTÖR	0,74
3. FAKTÖR	0,78
4. FAKTÖR	0,67
5. FAKTÖR	0,65
6. FAKTÖR	0,75
Toplam	0,73

Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeğinin çalışmadaki Cronbach's Alpha değeri güvenirlilik analiz sonuçları Tablo 3.7.'de verilmiştir.

Tablo 3.7. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeğinin çalışmadaki güvenirlilik analizi sonuçları

FAKTÖRLER	Cronbach's Alpha Değeri
1. FAKTÖR	0,71
2. FAKTÖR	0,76
3. FAKTÖR	0,74
4. FAKTÖR	0,73
5. FAKTÖR	0,68
6. FAKTÖR	0,74
Toplam	0,77

3.4. Verilerin Toplanması

Bu çalışma kapsamında kullanılan ölçeği, Batman ilinde okul öncesi çağında çocukları olan ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet ve özel eğitim kurumları anasınıfına çocuklarını gönderen ebeveynlerden, gönüllülük esaslı olarak doldurmaları istenmiştir. Ölçme aracının bir kısmı araştırmacı tarafından anasınıfı öğretmenlerine, çocukları eğitim alan ebeveynlere dağıtılmak üzere verilmiş ve bir kısmı da araştırmacı tarafından kendi çalıştığı kurumda çocukları eğitim alan ebeveynlere dağıtılmıştır. Ebeveynlerden bu formları doldurmaları istenmiştir. Bu kapsamda 750 ebeveyne ölçme aracı yollanmış, bu ebeveynlerden 458'i ölçme aracını doldurarak öğretmene veya araştırmacıya teslim etmiştir. Geri dönen formlardan 28'inde bilgi eksikliği olduğu için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bu araştırmada toplam 430 ebeveyninden elde edilen veriler kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları eğitim alan ebeveynlerin, çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik düşüncelerini belirlemek için ölçme aracı yardımıyla toplanan veriler SPSS 22 paket programına aktarılarak analiz edilmiştir. Demografik bilgiler için betimsel analiz uygulanmıştır. Analizlerde gruplar arasındaki anlamlı farklılıkları bulmak amacıyla ikili gruplar için bağımsız gruplar T-testi ve üç veya daha fazla sayıdaki gruplar için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniklerinden faydalanılmıştır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Post-Hoc testlerinden Tukey testi ölçeğin geneline ve alt ölçeklere uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, çalışma kapsamında toplanan verilerin istatistiksel yöntemlerle analiz edilmesiyle elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik görüşleri madde düzeyinde ele alınarak altı alt boyuttan oluşan ölçeğin her bir boyutunda yer alan maddelerin ortalama puanları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

4.1. Aile Rehberliği Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde BİT kullanımına yönelik düşüncelerinin aile rehberliği alt boyutu değişkenine göre madde ortalama puanları Tablo 4.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Teknoloji kullanımında ebeveyn rehberliği

MADDELER	X	Ss
1. Boyut: Teknoloji kullanımında ebeveyn rehberliği		
Çocuğum teknolojik cihaz kullanırken süreyi sınırlandırırım.	4,06	2,77
Çocuğumu teknolojik cihaz yerine kardeşi ve arkadaşları ile birlikte oynamaya teşvik ederim.	3,96	1,32
Çocuğum bilgisayar kullanırken yaptıkları ile ilgili ona sorular sorarım.	3,76	1,24
Çocuğum günlük hayatında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir.	2,70	1,27
Teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuğum tamamen özgürdür.	2,04	1,29

Alt boyutlara göre madde ortalama puanları tablosu incelendiğinde, ebeveynlerin aile rehberliği konusunda en çok “Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken süreyi sınırlandırırım” ($\bar{x}=4.06$), ikinci olarak “Çocuğumu teknolojik aletler yerine kardeşi ve arkadaşları ile birlikte oynamaya teşvik ederim” ($\bar{x}=3,96$), üçüncü olarak “Çocuğum bilgisayar kullanırken yaptıkları ile ilgili ona sorular sorarım” ($\bar{x}=3,76$), son olarak da “Çocuğum günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar

oyunları ile pekiştirir” ($\bar{x}=2,70$) maddelerinin tercih edildiği saptanmıştır. Buna karşılık ebeveynler, “Teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuğum tamamen özgürdür” görüşünü büyük oranda onaylamadıklarını belirtmişlerdir ($\bar{x}=2,04$). Yukarıdaki tablodaki verilere göre anne ve babaların okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımında aile rehberliğini önemsedikleri iddia edilebilir.

4.2. Teknolojinin Faydaları

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde BİT kullanımına yönelik düşüncelerinin teknolojinin faydaları alt boyutu değişkenine göre madde ortalama puanları Tablo 4.2.’ de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Teknolojinin faydaları

MADDELER	X	Ss
1. Boyut: Teknolojinin Faydaları		
Uygun programlar kullanıldığında bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler çocukların dilsel gelişimine katkı sağlar.	4,53	2,64
Çocuğum günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir.	2,70	1,27
Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha yaratıcıdır.	2,66	1,25
Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğumun dikkat gelişimini artırır.	2,56	1,21
Eğitici programlar kullanıldığında bilgisayarlar, tabletler gibi teknolojik aletler okul öncesi eğitiminde kitaplara göre daha faydalıdır.	2,43	1,30
Teknolojik aletlerin sıklıkla kullanımı çocukların dünyayı daha iyi tanımalarını sağlar.	2,42	1,23

Yukarıdaki tabloda alt boyutlara göre madde ortalama puanlarından 2. boyut olan teknolojinin faydaları verileri incelendiğinde; ailelerin en çok katıldıkları maddeler sıralandığında, ilk olarak “Uygun programlar kullanıldığında bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler çocukların dilsel gelişimine katkı sağlar” ($\bar{x}=4,53$), ikinci olarak da “Çocuğum günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir” ($\bar{x}=2,70$) maddeleri tercih edilmiştir. Buna karşın tabloda ebeveynlerin en az katıldıkları ifadeler sırasıyla “Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha yaratıcıdır” ($\bar{x}=2,66$), “Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğumun dikkat gelişimini artırır” ($\bar{x}=2,56$) ve “Eğitici programlar kullanıldığında bilgisayarlar, tabletler gibi teknolojik aletler okul öncesi eğitiminde kitaplara göre daha faydalıdır”

(\bar{x} =2.43) şeklinde olduğu saptanmıştır. Katılımcıların verdikleri cevaplardan çıkan sonuçlara göre ailelerin okul öncesi çağda çocukların teknolojik alet kullanımının onlara uygun programlar ile yarar sağlayacağı görüşünde hem fikir oldukları söylenebilir.

4.3. Teknolojinin Kullanım Alanları

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde BİT kullanımına yönelik düşüncelerinin teknolojinin kullanım alanları alt boyutu değişkenine göre madde ortalama puanları Tablo 4.3.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Teknolojinin kullanım alanları

MADDELER	X	Ss
2. Boyut: Teknolojinin Kullanım Alanları		
Çocuğumun rakamları ve sayıları öğrenmesinde bilgisayar, tableti vb. teknolojik aletleri kullanırım.	3,11	1,27
Çocuğuma sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanırım.	3,11	1,29
Çocuğuma şekilleri öğretmek için bilgisayar, tablet vb. gibi teknolojik aletleri kullanırım.	3,08	1,31

Teknoloji kullanım alanları verileri incelendiğinde; ebeveynlerin ortak görüş bildirdikleri görülmüştür. Tablodaki sonuçlara göre ebeveynlerin katıldıkları ifadeler sıralandığında ilk sırada “Çocuğuma sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler gibi teknolojik aletleri kullanırım” olurken (\bar{x} =3,11), bunu ikinci olarak “Çocuğuma şekilleri öğretmek için bilgisayar, tablet vb. gibi teknolojik aletleri kullanırım” takip etmekte (\bar{x} =3,08) ve üçüncü olarak “Çocuğumun rakamları ve sayıları öğrenmesinde bilgisayar, tableti vb. teknolojik aletleri kullanırım” (\bar{x} =3,11) maddesi gelmektedir. Katılımcıların verdikleri cevapları istatistiksel olarak yorumlamak gerekirse; ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarına ses ve kelime öğretimi, şekil, rakam ve sayıların öğretiminde bilgi iletişim teknolojilerinden faydalandıkları ve bu teknolojileri yararlı gördükleri sonucuna ulaşılmaktadır.

4.4. Teknolojinin Zararları

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde BİT kullanımına yönelik düşüncelerinin teknolojinin zararları alt boyutu değişkenine göre madde ortalama puanları Tablo 4.4.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. Teknolojinin zararları

MADDELER	X	Ss
4. Boyut: Teknolojinin Zararları		
Okul öncesi çağındaki çocukların teknolojik aletleri sık kullanmaları onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatır.	3,94	1,37
Çocukların bilgisayarla fazlaca zaman geçirmesi çocukların beden sağlığının bozulmasına neden olur.	3,84	1,38
Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyalleşmesini olumsuz yönde etkiler.	3,59	1,43
Teknolojik aletleri fazlaca kullanan çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edemezler.	3,44	1,36

Okul öncesi çağda teknolojinin zararları boyutunda anne babaların en fazla katıldıkları maddeler sıralandığında; ilk olarak “Okul öncesi dönem çocuklarının teknolojik aletleri sık kullanmaları onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatır” görüşü yaygınken ($\bar{x}=3,94$), “Çocukların bilgisayarla fazlaca zaman geçirmesi çocukların beden sağlığının bozulmasına neden olur” fikri ikinci sırada yer almaktadır ($\bar{x}=3,84$). Üçüncü olarak “Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyalleşmesini olumsuz yönde etkiler” ($\bar{x}=3,59$) ve dördüncü olarak “Teknolojik aletleri fazlaca kullanan çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edemezler” ($\bar{x}=3,44$) maddelerinin tercih edildiği görülmüştür. Buna göre ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocukların bilgi iletişim teknolojileri kullanmalarının çocuklarda çeşitli fiziksel ve sosyal zararlara yol açacağı kanaati olduğundan bahsedilebilir.

4.5. Teknolojik Aletleri Kullanım Becerisi

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde BİT kullanımına yönelik düşüncelerinin teknolojik aletleri kullanım becerisi alt boyutu değişkenine göre madde ortalama Tablo 4.5.’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Teknolojik aletleri kullanım becerisi

MADDELER	X	Ss
5. Boyut: Teknolojik Aletleri Kullanım Becerisi		
Çocuğum internet üzerinden oyun oynamayı becerir.	3,14	1,33
Çocuğum akıllı telefonları rahatlıkla kullanabilir.	3,01	1,36
Çocuğumun telefonumla oyun oynamasına izin veririm.	2,77	1,33
Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken zorlanır.	2,55	1,22

Teknoloji kullanma becerisinde ise ebeveynlerin en çok katıldıkları ifadeleri sıralarsak; ilk olarak “Çocuğum internet üzerinden oyun oynamayı becerir” maddesi gelirken ($\bar{x}=3.14$), ikinci olarak “Çocuğum akıllı telefonları rahatlıkla kullanabilir” ($\bar{x}=3.01$) ve üçüncü olarak “Çocuğumun telefonumla oyun oynamasına izin veririm” ($\bar{x}=2,77$) maddelerinin tercih edildiği görülmüştür. Buna karşın ebeveynlerin “Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken zorlanır” ($\bar{x}=2.55$) maddesine pek katılmadıkları da tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre okul öncesi dönemdeki çocukların bilgi iletişim teknolojilerini kullanma becerilerinin çok iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

4.6. Ebeveyn Önerileri

Araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde BİT kullanımına yönelik düşüncelerinin ebeveyn önerileri alt boyutu değişkenine göre madde ortalama puanları Tablo 4.6.’da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Ebeveyn önerileri

MADDELER	X	Ss
6. Boyut: Ebeveyn Önerileri		
Rehber eşliğinde kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi çağındaki çocuklar için oldukça faydalıdır.	3,63	1,24
Okul öncesi çağındaki çocuklar kesinlikle bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanmamalıdır.	3,33	1,48
Okul öncesi çağındaki çocukların eğitiminde bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler kullanılmalıdır.	2,50	1,44

Öneri boyutu ele alındığında; araştırmaya katılan ailelerin en fazla katıldıkları maddeler sıralandığında; ilk sırada “Rehber eşliğinde kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi dönemdeki çocuklar için oldukça faydalıdır” gelirken ($\bar{x}=3.63$), ikinci sırada “Okul öncesi dönemdeki çocuklar kesinlikle bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanmamalıdır” ($\bar{x}=3,33$) maddesi yer almaktadır. Buna karşılık ebeveynlerin “Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler kullanılmalıdır” ($\bar{x}=2.50$) maddesine pek katılmadıkları belirlenmiştir. Bu sonuca göre ebeveynlerin okul öncesi çocuklarında BİT kullanımlarının ancak rehber eşliğinde olursa yararlı olacağı düşüncesinde oldukları sonucuna ulaşılabilir.

4.7. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Cinsiyete Göre Değişimi

Tablo 4.7.'de okul öncesi çağındaki çocukların bilgi iletişim teknolojileri kullanımına ilişkin aile görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının cinsiyet değişkenine göre T-testi uygulanmıştır. Yapılan çalışmada araştırmaya katılan ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik alet kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının cinsiyet değişkenine göre T-testi sonuçları

Alt Ölçek	Cinsiyet	N	X	Sd	S	T	P
Aile Rehberliği	Kadın	307	3,57	0,74	0,04	0,26	0,18
	Erkek	123	3,55	1,23	0,11		
Teknolojinin Faydaları	Kadın	307	2,85	5,29	0,30	0,21	0,57
	Erkek	123	2,96	0,79	0,07		
Teknolojinin Kullanım Alanları	Kadın	307	3,09	1,00	0,05	0,43	0,23
	Erkek	123	3,13	0,94	0,08		
Teknolojinin Zararları	Kadın	307	3,80	0,94	0,05	3,33	0,46
	Erkek	123	3,46	1,01	0,09		
Teknolojiyi Kullanma Becerisi	Kadın	307	2,85	0,73	0,04	0,80	0,58
	Erkek	123	2,91	0,74	0,06		
Öneriler	Kadın	307	3,10	0,77	0,04	2,22	0,24
	Erkek	123	3,23	0,74	0,06		

Ebeveynlerin okul öncesi dönemindeki çocukların teknolojik alet kullanımına ilişkin görüşlerinde cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem T-testi yapılmıştır. Testin çıkan analiz sonuçlarına göre cinsiyet değişkeni açısından altı boyutu incelendiğinde ise cinsiyet değişkeni açısından aile rehberliği [$t(0,26) = 0,18, p > 0,05$], teknolojinin faydaları [$t(0,21) = 0,57, p > 0,05$], teknolojinin kullanım alanları [$t(0,43) = 0,23, p > 0,05$], teknolojinin zararları [$t(3,33) = 0,46, p > 0,05$], teknoloji kullanma becerisi [$t(0,80) = 0,58, p > 0,05$] ve öneriler [$t(2,22) = 0,24, p > 0,05$] boyutlarında ebeveyn görüşleri arasında herhangi anlamlı fark saptanmamıştır. Bu sonuca göre, anne ve babaların okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir fark yoktur denilebilir.

4.8. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Okul Türüne Göre Değişim

Tablo 4.8.'de ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik alet kullanımına ilişkin anne babaların görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının okul türü değişkenine göre T-testi uygulanmıştır. Yapılan çalışmaya katılan ailelerin okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik alet kullanımı hakkında anne baba görüşleri ölçeğine verdikleri cevapların okul türü değişkenine göre sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.8. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt boyut puanlarının okul türü değişkenine göre T-testi sonuçları

Alt Ölçek	Okul Türü	N	X	Sd	S	T	P
Aile Rehberliği	Özel Okul	98	3,54	0,73	0,07	0,32	0,87
	Devlet Okulu	332	3,57	0,95	0,05		
Teknolojinin Faydaları	Özel Okul	98	3,76	9,29	0,93	2,20	0,00
	Devlet Okulu	332	2,62	0,73	0,04		
Teknolojinin Kullanım Alanları	Özel Okul	98	3,29	0,92	0,09	2,13	0,13
	Devlet Okulu	332	3,05	1,00	0,05		
Teknolojinin Zararları	Özel Okul	98	3,73	0,98	0,09	0,27	0,88
	Devlet Okulu	332	3,70	0,97	0,05		
Teknolojiyi Kullanma Becerisi	Özel Okul	98	2,98	0,73	0,07	1,77	0,66
	Devlet Okulu	332	2,83	0,73	0,04		
Öneriler	Özel Okul	98	3,12	0,72	0,07	0,51	0,47
	Devlet Okulu	332	3,16	0,78	0,04		

*p<0,05

Tablo 4.8.'de yer alan ebeveynlerin "okul türü" değişkenine göre okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojik aletleri kullanımına ilişkin görüşlerinde anlamlı bir farkın olup olmadığını anlamak için bağımsız örneklem için T-testi yapılmıştır. Analizin sonuçlarına göre okul türü değişkeni bakımından ebeveyn görüşlerinde teknolojinin faydaları alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(2,20) = 0,00$, $p < 0,05$]. Analiz sonuçlarına göre çocukları okul öncesi eğitimini devlet okullarında alan ebeveynlerin ($\bar{x}=3,76$), okul öncesi eğitimini özel okullarda alan ebeveynlere ($\bar{x}=2,62$) nispeten, okul öncesi çocukların eğitiminde teknoloji kullanımının faydalarına yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi çağda teknolojinin faydaları boyutunda etki büyüklüğünün ($sd= 9,29$) ise düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Çocukları devlet

okullarında ki ebeveynler, okul öncesi eğitiminde teknoloji kullanımının faydalarına çocuklarını özel okula gönderen ebeveynlere göre daha fazla inanmaktadır.

Tablodaki diğer 5 boyutun analizine ilişkin sonuçları incelendiğinde okul türü değişkeni açısından aile rehberliği [$t(0,32) = 0,87, p > 0.05$], teknolojinin kullanım alanları [$t(2,13) = 0,13, p > 0.05$], teknolojinin zararları [$t(0,27) = 0,88, p > 0.05$], teknoloji kullanma becerisi [$t(1,77) = 0,66, p > 0.05$] ve öneriler [$t(0,51) = 0,47, p > 0.05$] boyutlarında okul türü değişkeni bakımından herhangi anlamlı fark saptanmamıştır.

4.9. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Yaşa Göre Değişimi

Tablo 4.9.'da okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına yönelik ebeveyn görüş ölçeği alt ölçek puanlarının yaş aralığına göre karşılaştırmalı T-testi uygulanmıştır. Çalışmaya katılan ebeveynlerin aile rehberliği, teknolojinin faydaları, teknoloji kullanım alanları, teknoloji zararları, teknolojinin kullanım becerisi ve öneriler boyutlarının okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına yönelik veli görüşleri ölçeğine yönelik verdikleri cevapların yaş değişkenine göre sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.9. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeğinin ebeveynlerin yaş aralığı değişkenine göre T-testi sonuçları

Alt Ölçek	Yaş Aralığı	N	X	Sd	S	T	P
Aile Rehberliği	35 Yaş Altı	318	3,58	0,77	0,04		
	36-45 Yaş	97	3,46	0,63	0,06		
	46 ve Üstü	15	3,81	3,02	0,78	1,40	0,10
Teknolojinin Faydaları	35 Yaş Altı	318	2,99	5,20	0,29		
	36-45 Yaş	97	2,55	0,68	0,06		
	46 ve Üstü	15	2,65	0,78	0,20	0,83	0,45
Teknolojinin Kullanım Alanları	35 Yaş Altı	318	3,11	1,00	0,05		
	36-45 Yaş	97	3,12	0,96	0,09		
	46 ve Üstü	15	2,71	0,83	0,21	0,00	0,45
Teknolojinin Zararları	35 Yaş Altı	318	3,73	0,96	0,05		
	36-45 Yaş	97	3,67	1,00	0,10		
	46 ve Üstü	15	3,38	1,09	0,28	0,48	0,53
Teknolojiyi Kullanma Becerisi	35 Yaş Altı	318	2,82	0,73	0,04		
	36-45 Yaş	97	3,02	0,72	0,07		
	46 ve Üstü	15	2,91	0,73	0,19	2,43	0,54

Öneriler	35 Yaş Altı	318	3,17	0,77	0,04	0,98	0,95
	36-45 Yaş	97	3,08	0,77	0,07		
	46 ve Üstü	15	3,26	0,69	0,17		

Ebeveynlerin okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin algısında yaş değişkenine göre anlamlı farklılıkları belirlemek amacıyla T-testi uygulanmıştır. Yaş aralığı değişkeni açısından analiz sonuçlarına göre ebeveyn aile rehberliği [t(1,40) =-.0,10, p>0.05], teknolojinin faydaları [t(0,83) =.0,45, p>0.05], teknolojinin kullanım alanları [t(0,00) =.0,45, p>0.05], teknolojinin zararları [t(0,48) =.0,53, p>0.05], teknoloji kullanma becerisi [t(2,43) =0,54, p>0.05] ve öneriler [t(0,98) =.0,95, p>0.05] boyutlarında ebeveyn görüşleri açısından herhangi anlamlı fark saptanmamıştır.

4.10. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin İnternet Bağlantısı İmkânına Göre Değişimi

Tablo 4.10.'da okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğinin alt ölçek puanlarının internet bağlantısına göre T-testi uygulanmıştır. İnternet bağlantısı değişkenine dayanarak ebeveyn görüşlerinin aile rehberliği, öneriler, teknolojiyi kullanmanın yararları, teknoloji kullanım alanları, teknolojiyi kullanmanın zararları ve teknolojiyi kullanma becerileri boyutlarına ilişkin sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.10. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının internet bağlantısı imkânına göre T-testi sonuçları

Alt Ölçek	İnternet Bağlantısı	N	X	Sd	S	T	P
Aile Rehberliği	Var	247	3,61	1,01	0,06	1,23	0,54
	Yok	183	3,50	0,75	0,05		
Teknolojinin Faydaları	Var	247	3,10	5,88	0,37	1,18	0,28
	Yok	183	2,59	0,74	0,05		
Teknolojinin Kullanım Alanları	Var	247	3,23	0,95	0,06	3,11	0,18
	Yok	183	2,93	1,01	0,07		
Teknolojinin Zararları	Var	247	3,68	0,97	0,06	0,51	0,81
	Yok	183	3,73	0,98	0,07		
Teknolojiyi Kullanma	Var	247	2,92	0,75	0,04	1,82	0,21

Becerisi	Yok	183	2,79	0,70	0,05		
Öneriler	Var	247	3,16	0,72	0,04	0,31	0,11
	Yok	183	3,14	0,82	0,06		

Okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımına yönelik ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının internet bağlantısına göre ebeveynlerin okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin düşüncelerinde anlamlı farklılıklar olup olmadığını test etmek için bağımsız örneklem T-testi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde ise internet bağlantısı değişkeni yönünden aile rehberliği [$t(1,23) = 0,54$, $p > 0,05$], teknolojinin faydaları [$t(1,18) = 0,28$, $p > 0,05$], teknolojinin kullanım alanları [$t(3,11) = 0,18$, $p > 0,05$], teknolojinin zararları [$t(0,51) = 0,81$, $p > 0,05$], teknoloji kullanma becerisi [$t(1,82) = 0,21$, $p > 0,05$] ve öneriler [$t(0,31) = 0,11$, $p > 0,05$] boyutlarında ebeveyn görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4.11 Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Ebeveynlerin Öğrenim Durumuna Göre Değişimi

Tablo 4.11.'de okul öncesi dönem çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının eğitim durumu değişkenine göre ANOVA analizi yapılmıştır. Eğitim düzeyi değişkenine göre ebeveynlerin aile rehberliği, teknolojiyi kullanmanın yararları, teknolojinin kullanım alanları, öneriler, teknolojiyi kullanmanın zararları ve teknolojiyi kullanma becerileri boyutlarına göre sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının ebeveynlerin öğrenim durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları

Alt Ölçek	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Aile Rehberliği	Gruplar Arası	3,49	4	0,87	1,04	0,38
	Gruplar İçi	353,7	425	0,83		
	Toplam	357,1	429			
Teknolojinin Faydaları	Gruplar Arası	136,5	4	34,1	1,70	0,14
	Gruplar İçi	8515,2	425	20,0		
	Toplam	8651,8	429			
Teknolojinin Kullanım Alanları	Gruplar Arası	15,3	4	3,84	4,04	0,00
	Gruplar İçi	404,7	425	0,95		
	Toplam	420,1	429			

Teknolojinin Zararları	Gruplar Arası	3,37	4	0,84	0,88	0,47
	Gruplar İçi	404,7	425	0,95		
	Toplam	408,1	429			
Teknolojiyi Kullanma Becerisi	Gruplar Arası	5,31	4	1,32	2,48	0,04
	Gruplar İçi	227,5	425	0,53		
	Toplam	232,8	429			
Öneriler	Gruplar Arası	2,01	4	0,50	0,85	0,49
	Gruplar İçi	251,4	425	0,59		
	Toplam	253,4	429			

*p<0,05

Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına yönelik düşünceleri farklı öğrenim durumlarına sahip ebeveynlerin arasında fark bulunup bulunmadığını öğrenmek için ebeveynlerin eğitim durumlarına göre düzenlenen grupların alt ölçek puanlarının ortalamaları tek varyans analizi yönlü ANOVA ile karşılaştırılmıştır.

Araştırmaya katılan ve farklı eğitim geçmişine sahip ebeveynlerin yapılan analiz sonuçları, eğitim durumu değişkenine göre ebeveynlerin teknolojinin kullanım alanları boyutu ile ilgili ifadelerinde anlamlı farkın olduğunu saptanmıştır [F(4-425)=4,04, P<0.05]. Başka bir ifadeyle farklı öğrenim durumlarına sahip ailelerin okul öncesi çağındaki çocuklarının teknoloji kullanım alanları ile ilgili görüşlerinin birbirinden anlamlı düzeyde fark olduğu görülmektedir. Hesaplanan test sonucunun etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0.006$) bulunan bu farkın orta ölçekte olduğunu göstermektedir. Uygulanan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda bulunan anlamlı farkın, lisans ve lisansüstü eğitime sahip ebeveynler ile lise ve lise altındaki eğitime sahip ebeveynler arasında olduğu saptanmıştır. Lisans ve lisansüstü eğitime sahip ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının teknoloji kullanım alanlarına yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu görülmüştür. Başka bir ifadeyle lisans ve lisansüstü eğitime sahip aileler, lise düzeyinde ve lise düzeyinin altında eğitim almış ebeveynlere göre okul öncesi eğitimde teknolojiyi çeşitli alanlarda kullanılabileceğini savunmaktadır.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin analiz sonuçları, ebeveynlerin öğrenim durumu değişkenine göre teknolojiyi kullanma becerisi ile ilgili düşüncelerinde anlamlı bir farkın olduğu saptanmıştır [F(4-425)=2,48, P<0.05]. Bir başka ifadeyle bu araştırma farklı öğrenim durumlarına sahip ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının teknolojiyi kullanma becerisi ile ilgili düşüncelerinin farklılaştığını göstermektedir. Hesaplanan test

sonucunun etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0.02$) çıkan bu farkın düşük seviyede olduğunu göstermiştir. Uygulanan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda oluşan anlamlı farkın, lisans ve lisansüstü eğitim almış ebeveynler ile lise ve daha aşağı öğrenim durumuna sahip ebeveynler arasında olduğu; lisans ve üzeri öğrenim durumuna sahip ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının teknolojiyi kullanma becerilerine yönelik düşüncelerinin, lise ve daha alt öğrenim seviyesindeki ebeveynlerin çocuklarının teknolojiyi kullanma becerilerine yönelik düşüncelerine göre daha olumlu olduğu görülmüştür.

Yapılan çalışmanın analiz sonuçları eğitim durumu değişkenine göre ebeveynlerin aile rehberliği [$F(4-425)=1.04$, $P>0.05$], teknolojinin faydaları [$F(4-425)=1,70$, $P>0.05$], teknolojinin zararları [$F(4-425)=0,88$, $P>0.05$] ve öneriler [$F(4-425)=0,85$, $P>0.05$] boyutları hakkındaki düşünceleri karşılaştırmasında anlamlı farkın olmadığı saptanmıştır. Bir başka ifadeyle ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarının teknoloji kullanımında aile rehberliği, okul öncesi dönemde teknoloji kullanmanın çocuklara faydaları, teknolojinin zorlukları ve öneriler boyutuna ilişkin görüşlerinin eğitim durumu değişkenine göre değişmediği saptanmıştır.

4.12. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Ebeveynlerin Bilgisayar Kullanma Sıklığına Göre Değişimi

Tablo 4.12.'de okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin araştırmaya katılan ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre ANOVA analizi yapılmıştır. Çalışmaya katılan ailelerin okul öncesi dönemindeki çocuklarının teknoloji kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri ölçeğine verdikleri cevapların ebeveynlerin bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının ebeveynlerin bilgisayar kullanma sıklığı değişkenine göre ANOVA sonuçları

Alt Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Aile Rehberliği	Gruplar Arası	6,55	4	1,63		
	Gruplar İçi	350	425	0,82	1,98	0,09
	Toplam	357	429			
Teknolojinin Faydaları	Gruplar Arası	251	4	62,9		
	Gruplar İçi	8399	425	19,7	3,18	0,01
	Toplam	8651	429			
Teknolojinin Kullanım Alanları	Gruplar Arası	9,55	4	2,38		
	Gruplar İçi	410	425	0,96	2,47	0,04
	Toplam	420	429			
Teknolojinin Zararları	Gruplar Arası	0,87	4	0,21		
	Gruplar İçi	407	425	0,95	0,22	0,92
	Toplam	408	429			
Teknolojiyi Kullanma Becerisi	Gruplar Arası	0,14	4	0,03		
	Gruplar İçi	232	425	0,54	0,06	0,99
	Toplam	232	429			
Öneriler	Gruplar Arası	2,17	4	0,54		
	Gruplar İçi	251	425	0,59	0,92	0,45
	Toplam	253	429			

*p<0,05

Araştırmaya katılan bilgisayar kullanım sıklığı farklı olan ebeveynlerin okul öncesi dönemindeki çocuklarının eğitiminde teknoloji kullanımına ilişkin görüşleriyle ilgili anlamlı farkın olup olmadığını anlamak amacıyla çocukların bilgisayar kullanma sıklıklarına göre yapılan grupların alt ölçek puanlarının ortalamaları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile kıyaslanmıştır.

Çalışmanın analiz sonuçlarında ebeveynlerin bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre ailelerin “teknolojinin faydaları” boyutuna ilişkin görüşlerinde anlamlı bir fark saptanmıştır [F(4-425)=3,18, P<0.05]. Başka bir deyişle değişik sıklıklarla bilgisayar kullanan ailelerin teknoloji kullanımının okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerindeki faydaları ile ilgili düşüncelerinin farklılaştığını göstermektedir. Yapılan araştırmanın test sonucunun etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0.05$) olarak hesaplanmıştır. Çıkan bu

farkın orta seviyede olduğu görülmektedir. Yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucunda anlamlı farkın, günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları ile haftada birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları arasında olduğu ve günde en az bir defa veya birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin bu duruma daha olumlu baktığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin, okul öncesi çağındaki çocukların eğitiminde BİT kullanımını daha faydalı buldukları söylenebilir.

Yapılan çalışmanın analiz sonuçlarında okul öncesi çağındaki çocuklarının eğitiminde bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre ailelerin “teknolojinin kullanma alanları” boyutu hakkında görüşlerinde anlamlı farkın olduğu saptanmıştır [F(4-425)=2,47, P<0.05]. Yapılan araştırmanın test sonucunun etki büyüklüğü ($\eta^2 = .0,02$) çıkan bu farkın orta seviyede olduğunu göstermektedir. Uygulanan Tukey çoklu karşılaştırma testi neticesinde oluşan anlamlı farkın, günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları ile haftada birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları arasında olduğu ve günde en az bir defa veya birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin teknolojiyi kullanma alanları ile ilgili eğilimlerinin daha çok olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynler, çocukların bilgisayar kullanım sıklığı değişkeninde teknolojinin kullanım alanları boyutunun daha çeşitli olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Analiz sonuçları, ebeveynlerin bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre ebeveynlerin aile rehberliği [F(4-425)= 0,09, P>0.05] boyutu, öneriler [F(4-425)= 0,92, P>0.05] boyutu, teknolojiyi kullanma becerisi [F(4-425)= 0,06, P>0.05] boyutu ve teknolojinin zararları [F(4-425)= 0,22, P>0.05] boyutu hakkında görüşlerinde ortaya anlamlı bir farkın çıkmadığı saptanmıştır. Başka bir ifadeyle ailelerin okul öncesi çağındaki çocuklarının teknoloji kullanımında aile rehberliği, öneriler, teknolojiyi kullanma becerisi ve teknolojinin zararları boyutuna ilişkin düşüncelerinin bilgisayar kullanım sıklığı değişkenine göre değişmediği görülmektedir.

4.13. Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımına İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Ebeveynlerin Mesleklerine Göre Değişimi

Tablo 4.13.'te okul öncesi dönemindeki çocukların teknoloji kullanımına ilişkin aile görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının meslek değişkenine göre ANOVA analizi yapılmıştır. Yapılan araştırmaya katılan ailelerin okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımına yönelik ebeveyn görüşleri ölçeğine verdikleri cevapların mesleklere göre sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.13. Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşleri ölçeği alt ölçek puanlarının ebeveynlerin meslek değişkenine göre ANOVA sonuçları

Alt Ölçek	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Aile	Gruplar Arası	6,56	6	1,09	1,32	0,24
Rehberliği	Gruplar İçi	350	423	0,82		
	Toplam	357	429			
Teknolojinin	Gruplar Arası	139	6	23,2	1,15	0,33
Faydaları	Gruplar İçi	8512	423	20,1		
	Toplam	8651	429			
Teknolojinin	Gruplar Arası	9,38	6	1,56	1,61	0,14
Kullanım	Gruplar İçi	410	423	0,97		
Alanları	Toplam	420	429			
Teknolojinin	Gruplar Arası	6,78	6	1,13	1,19	0,31
Zararları	Gruplar İçi	401	423	0,94		
	Toplam	408	429			
Teknolojiyi	Gruplar Arası	5,06	6	0,84	1,56	0,15
Kullanma	Gruplar İçi	227	423	0,53		
Becerisi	Toplam	232	429			
Öneriler	Gruplar Arası	4,86	6	0,81	1,38	0,22
	Gruplar İçi	248	423	0,58		
	Toplam	253	429			

Analiz sonuçları, çocukların ebeveynlerinin yaptıkları meslek değişkenine göre aile rehberliği [F(6-423)= 1,32, P>0.05] boyutu, teknolojinin faydaları [F(6-423)= 1,15, P>0.05] boyutu, teknolojinin kullanım alanları [F(6-423)= 1,61, P>0.05] boyutu, teknolojinin zararları [F(6-423)= 1,19, P>0.05] boyutu, teknolojiyi kullanma becerisi [F(6-423)= 1,56, P>0.05] boyutu ve öneriler [F(6-423)= 1,38, P>0.05] boyutu ile ilgili düşünceleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde okul öncesi eğitimde 4-6 yaş grubundaki çocukların bilgi iletişim teknolojileri kullanımının akademik başarılarına ve sosyal hayatlarına etkilerine ilişkin ebeveyn görüşlerinin analizi sonucunda ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu ve katılımcıların yaş ortalamalarının büyük çoğunluğunun 35 yaş altı genç kişilerden oluştuğu demografik bilgilerden anlaşılmaktadır. Bu nedenle araştırmaya katılanların aslında teknolojiye 35 yaş üstü kişilerden daha yakın oldukları söylenebilir. Bunun yanı sıra katılımcılardan çocuk sayısı 2 ve üstü olan ebeveynlerin oransal olarak çok fazla olması katılımcıların bir çocuklu ailelere göre daha tecrübeli olduklarını gösterebilir. Yine demografik bilgilerden elde edilen sonuçlarda katılımcıların eğitim seviyelerinin araştırma için yeterli ve oransal olarak dengeli oldukları kanaati oluştuğunu bunun yanında ailelerin bilgisayar kullanma sıklıklarının da iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Alt boyutlara göre madde ortalama puanları tablosu incelendiğinde, “aile rehberliği” boyutunda ailelerin dört maddeye katıldıklarını, bu dört maddeye karşılık ise veliler “Teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuğum tamamen özgürdür” ifadesine büyük oranda katılmadıklarını belirtmişlerdir. Aile rehberliği boyutunun veri analizlerine göre ebeveynlerin çocuklarının teknolojiyi sürekli kullanmalarına karşı oldukları ve süre kısıtlamalarına gittikleri, teknolojik aletleri kullanmak yerine çocuklarını kardeşleri veya arkadaşları ile oynamaya teşvik ettikleri görülmektedir; ancak ebeveynlerin çocuklarının günlük yaşamdaki bazı eğitimlerinin BİT aletleri ile pekiştirdiklerini savunmaları aslında BİT aletlerine tamamen karşı olmadıkları sadece kontrolsüz kullanmalarını engellemeye çalıştıklarından bahsedilebilir. Benzer bir çalışmada ailelerin çocuklarının teknoloji kullanımını kontrol etme eğiliminde oldukları belirlenmiştir (I. Berson ve M. Berson, 2005). Vandewater, Lee ve Shim’in (2005) yaptığı araştırmada ise ailelerin çocuklarının BİT kullanma sürelerini kısıtladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Benzer çalışmada, aileler çocuklarının kullandığı bilgisayar programlarını ve oynadıkları bilgisayar oyunlarını seçmenin BİT kullanımının çocukları üzerindeki olumsuz etkilerini azaltabileceklerine inandıklarını öne sürmüşlerdir (Mitchell, Finkelhor ve Wolak, 2003). Bu çalışmaların sonuçları karşılaştırıldığında çalışmaların birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Başka bir ifadeyle ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının aile rehberliğini önemsedikleri ifade edilebilir.

Teknolojinin faydaları alt boyutu verileri incelendiğinde; ailelerin en çok katıldıkları maddeler sıralanacak olursa “Uygun programlar kullanıldığında tablet, bilgisayar, akıllı telefon gibi teknolojik aletler çocukların dilsel gelişiminde katkısı vardır” maddesi gelirken ikinci sırada “Çocuğum günlük hayatında ve öğrenimi sırasında gördüğü pek çok öğeyi bilgisayar oyunları ile pekiştirir” maddesi gelmektedir. Buna karşın bu boyuttaki diğer maddelere ebeveynlerin pek katılmadıkları anlaşılmaktadır. Tabloda ebeveynlerin en az katıldıkları ifadeler “Teknolojik cihazları kullanmalarına aileleri tarafından izin verilen çocuklar daha yaratıcıdır”, “Teknolojik cihazların kullanımı çocuğumun dikkat gelişimini artırır” ve “Eğitici uygulamalar kullanıldığında tablet, bilgisayarlar ve akıllı telefonlar gibi teknolojik cihazlar okul öncesi dönemdeki öğrenimde kitaplara göre daha faydalıdır” şeklinde sıralandığı görülmektedir. Katılımcıların verdikleri cevaplardan çıkan sonuçlara göre ebeveynlerin okul öncesi çağıdaki çocukların teknoloji kullanımının onlara uygun programlar ile faydalı olacağı görüşünde hem fikir oldukları ve çocukların dil gelişimine katkı sağladığı görüşünde birleştikleri söylenebilir.

Alt boyutlara göre madde ortalama puanlarından 3. boyut olan teknoloji kullanım alanları verileri incelendiğinde; ebeveynlerin ortak görüş bildirdikleri görülmüştür. Tablodaki sonuçlara göre ebeveynlerin katıldıkları ifadeler sıralanacak olursa “Çocuğuma sesleri ve kelimeleri öğretmede tablet, bilgisayar ve akıllı telefon gibi teknolojik cihazları kullanırım” ikinci olarak “Çocuğuma şekilleri öğretmek için tablet, bilgisayar ve akıllı telefon gibi teknolojik cihazları kullanırım” ve son olarak da “Çocuğumun sayıları ve rakamları öğrenmesinde tablet, bilgisayar ve akıllı telefon gibi teknolojik cihazları kullanırım” maddeleri olduğu saptanmıştır. Katılımcıların verdikleri cevaplara bakılarak ebeveynlerin okul öncesi çağıdaki çocuklarına kelime ve ses öğretimi, şekil, rakam ve sayıların öğretiminde bilgi iletişim teknolojilerinden faydalandıkları ve bu teknolojileri bu alanlarda faydalı gördükleri sonucuna ulaşılmaktadır. Benzer araştırmalardaki sonuçlar karşılaştırıldığında; ebeveynlerin okul öncesi dönemde teknolojinin kullanım alanları

boyutundaki ifadeler pek katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Kılınç, 2015), bu anlamda çalışma ile arada fark oluşmuştur. BİT'in eğitim süreçlerine katkısına yönelik yapılan çalışmalarda doğru kullanıldığı takdirde teknolojik aletlerin öğrenme-öğretme süreçlerine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır; bu durum çalışma ile paralellik göstermiştir. (Jonassen, 2000; Roblyer, 2006).

Okul öncesinde teknolojinin zararları boyutunda ailelerin tüm maddelere katıldıkları görülmüştür. Bu sonuca göre aileler bilgi iletişim teknolojilerinin sık kullanımının çocukları arkadaşlarından uzaklaştırdığı, beden gelişimini olumsuz yönde etkilediği, sosyalleşmelerine engel olduğu ve çocuklarının kendini ifade edemeyen içine kapanık bireyler haline geldiği konusunda hem fikir oldukları görülmüştür.

Buna göre ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocukların bilgi iletişim teknolojileri kullanmalarının çocuklarda çeşitli fiziksel ve sosyal zararlara yol açacağı kanaati olduğundan bahsedilebilir. Bilgi iletişim teknolojileri zararları konusunun aslında çok geniş olduğu ve bununla ilgili pek çok araştırmanın olduğundan bahsedebilir. Bu zararlar hem obezite, kas ve iskelet bozuklukları gibi fiziki hem de çocuğun sosyal davranışlarına etki eden zararlardır. Çalışmaya katılan ebeveynler çocuklarının BİT aletlerini sık kullanmalarının; arkadaş ilişkileri, çocuklarının kendilerini ileride ifade edememeleri ve çocukların sosyalleşmesi üzerindeki olumsuz etkileri dışında beden sağlığına zarar vereceği konusunda ortak fikir belirtmişlerdir.

Yapılan benzer çalışmalarda; ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının BİT'i sık kullanmalarının onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatacağına, BİT ile çok zaman geçirmelerinin çocukların beden sağlığını olumsuz yönde etkileyeceğine, BİT kullanımının çocukların sosyalleşmesinin önünde bir engel olduğuna ve BİT'i fazlaca kullanan çocukların kendilerini rahatlıkla ifade edemeyeceklerine inandıkları söylenebilir (Kılınç, 2015). Bu araştırmanın çalışma ile paralellik gösterdiği anlaşılmakta ve yurt dışında yapılan benzer çalışmalarında teknoloji kullanım sıklıkları fazla olan çocukların; riskli davranış gösterme eğilimlerinin daha fazla olduğu (Turow ve Nir, 2000), teknolojik aletlerle fazla zaman geçiren çocukların, daha az zaman geçiren veya hiç kullanmayan çocuklara oranla sosyal ve fiziksel aktiviteye daha az zaman ayırdıkları (Khasawneh ve Al-Awidi, 2008), okul öncesi erken dönemlerde bilgisayar tablet ve akıllı telefon kullanımının çocuklarda sosyal, zihinsel, fiziksel, duygusal ve ahlaki açıdan birtakım

zararlarının olabilme ihtimalinin olduğu (Cordes ve Miller, 2000) ifade edilmiş ve bu bulgular aynı şekilde çalışma ile örtüşmektedir. Çalışmada ebeveynlerin BİT kullanımının kontrolsüz olması durumunda çocuklarının nasıl bir tehlike ile karşılaşacakları bilincinde olduğu ve çalışmanın aile rehberliği alt boyutunda sorulara verdikleri cevaplardan çalışmanın aslında birbirini tamamladığı ve alt boyutlardaki cevapların tutarlılık gösterdiği açık bir şekilde görülmektedir.

Beşinci boyut olan teknoloji kullanma becerisinde ailelerin en fazla katıldıkları maddenin “Çocuğum internet üzerinden oyun oynamayı becerir” olduğu saptanırken; buna karşın ebeveynlerin “Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken zorlanır” maddesine pek katılmadıkları da tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre okul öncesi dönemdeki çocukların bilgi iletişim teknolojilerini kullanma becerilerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Yapılan benzer çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Eğitimde teknoloji kullanımına yönelik yapılan çalışmada, ebeveynlerin çocuklarının teknolojik aletleri kullanabildiklerini düşündükleri söylenebilir (Kılınç, 2015). Çocukların erken yaşlardan itibaren BİT’i rahatlıkla kullanabildiklerine (Khasawneh ve Al-Awidi, 2008; Li ve Atkins, 2004) yapılan araştırmalar sonucunda da ulaşılmıştır. Bu çalışmalarda araştırmayı desteklemektedir.

Araştırmanın öneri boyutunda; araştırmaya katılan ailelerin en fazla katıldıkları madde “Rehber eşliğinde kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi çağındaki çocuklar için oldukça faydalıdır” maddesi iken; buna karşılık ailelerin “Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitiminde tablet, bilgisayar ve akıllı telefon gibi teknolojik cihazlar kullanılmalıdır” maddesine pek katılmadıkları saptanmıştır. Bu sonuca göre ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocuklarında BİT kullanımlarının ancak rehber eşliğinde olursa kullanımının yararlı olacağı düşüncesinde oldukları sonucuna ulaşılmış bu da çalışmadaki diğer alt boyutlarla örtüşmektedir.

Ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkındaki düşüncelerinin cinsiyet değişkenine göre değişmediği söylenebilir. Benzer çalışmalarda bu farkın teknoloji kullanım alanları boyutunda erkek ebeveynlerin kadın ebeveynlere oranla okul öncesi dönem çocukların eğitiminde teknoloji kullanımına karşı daha olumlu görüşlere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kılınç, 2015). Liao, Khoo ve Ang (2008)

tarafından Singapur'da yapılan araştırmada kadın katılımcıların okul öncesi çağdaki çocuklarının eğitiminde teknolojinin kullanımına yönelik düşüncelerinin erkek ebeveynlere göre daha olumlu olduğu ifade edilmiştir.

Ebeveynlerin okul türü değişkenine göre okul öncesi çağındaki çocukların eğitim sürecinde teknoloji kullanımının faydaları hakkındaki düşüncelerinde analiz sonuçlarında ebeveyn görüşlerinde anlamlı farkın olduğu saptanmıştır. Yapılan analizin sonuçlarına göre çocukları okul öncesi eğitimi devlet okullarında alan ebeveynlerin ($\bar{x}=3,76$), çocukları okul öncesi eğitimi özel okullarda alan çocukların ebeveynlerine ($\bar{x}=2.62$) nispeten, okul öncesi çocukların eğitiminde teknoloji kullanımının faydalarına yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Benzer bir çalışmada çocuklarını devlet okullarına gönderen ebeveynler, okul öncesi eğitiminde teknoloji kullanımının faydalarına; çocuklarını özel okula gönderen ebeveynlere göre daha fazla inandığı sonucuna ulaşılmıştır (Cohen, 1992). Bunun dışındaki diğer araştırmalarda; okul öncesi dönemdeki çocukların teknolojinin kullanımına ilişkin ebeveyn görüşleri çocuklarının devam ettiği okul türü değişkenine göre incelenmiş ve çocuklarını devlet anaokullarına gönderen ebeveynlerin çocuklarını özel anaokullarına gönderen ebeveynlere kıyasla okul öncesi eğitimde teknolojinin kullanılmasının faydalarına yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Kılınç, 2015).

Okul türü değişkeninin farklı çıkmasının nedeni olarak; Waxman (1994) tarafından yapılan bir çalışmada; devlet okullarında özellikle de dar gelirli ailelerin çocuklarını yolladıkları okullarda teknolojinin kullanımının oldukça sınırlı olduğu ifade edilmiştir. Aynı araştırmada devlet okullarında çocukları olan ebeveynlerin teknolojinin faydalarına daha fazla inanmasının nedeni olarak çocuklarının teknolojik aletlere özel okullara giden çocuklardan daha az maruz kalması olduğu gösterilebilir. Ayrıca çocuklarını devlet okuluna ya da özel okula yollamanın ebeveynlerin gelir seviyesi ile ilişkili olduğu düşünülürse dar gelirli ailelerin çocuklarının teknoloji kullanımının daha az olduğu (Khasawneh ve Al-Awidi, 2008) ve teknoloji kullanımının getirdiği zararlardan daha az etkilendikleri söylenebilir. Bu araştırmalar ışığında okul türü değişkeninde görüşlerin farklı çıkması; çocuklarını özel okula gönderen ailelerin gelirinden daha az gelire sahip ailelerin çocuklarının, teknolojiye ulaşmalarının daha kısıtlı olması çocukları devlet okulunda okuyan ailelerde böyle bir düşünce oluşturmuş olabileceği ihtimali ile açıklanabilir.

Yaş faktörü açısından ailelerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının teknolojinin kullanımına ilişkin görüşlerinde herhangi bir anlamlı fark bulunamamıştır. Farklı kaynakların yaptıkları araştırmalarda yaş faktörünün önemli olduğu ve yaş ortalamasına göre görüşlerin farklılaştığı görülmektedir. Lorence ve Park, Czaja, Charness, Fisk, Hertzog, Nair, Rogers ve Sharit 2006 yılında ve Wang, Wu ve Wang 2009 yılında yaptıkları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Benzer araştırmaların çalışma ile farklı çıkmasının nedenlerinden biri katılımcıların yaş ortalamalarının aşağı yukarı aynı ve genç olmasının yanı sıra teknolojinin daha önce yapılmış araştırmalardaki gündemden bu yana günlük hayatta daha fazla yer alması olarak söylenebilir.

Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımına yönelik düşünceleri farklı öğrenim durumlarına sahip ebeveynlerin arasında fark olup olmadığını ile ilgili araştırmaya katılan ve farklı öğrenim durumuna sahip ebeveynlerin yapılan analiz sonuçları, öğrenim durumu değişkenine göre ailelerin teknoloji kullanım alanları boyutu hakkındaki görüşlerinde anlamlı bir fark olduğu ifade edilebilir. Bir başka ifadeyle farklı öğrenim durumlarına sahip ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocukların teknolojinin kullanma alanları ile ilgili görüşlerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir. Çıkan anlamlı farkın, lisans ve lisansüstü eğitime sahip ebeveynler ile lise ve lise altındaki eğitime sahip ebeveynler arasında; lisans ve üzeri eğitime sahip ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanım alanlarına yönelik düşüncelerinin daha olumlu olduğu görülmüştür. Başka bir ifadeyle lisans ve lisansüstü eğitime sahip aileler lise düzeyinde veya daha alt seviyede eğitim almış ailelere göre okul öncesi eğitimde teknolojinin daha çeşitli alanlarda kullanılabileceğini savunmaktadırlar.

Aynı değişkenin alt başlıkları öğrenim durumu değişkenine göre ebeveynlerin çocuklarının teknolojiyi kullanma becerisiyle ilgili düşüncelerinde anlamlı bir farkın bulunduğunu göstermektedir. Bir başka ifadeyle bu araştırma farklı öğrenim durumlarına sahip ebeveynlerin okul öncesi dönemdeki çocuklarının teknolojiyi kullanma becerisi ile ilgili düşüncelerinin farklılaştığını göstermektedir. Yani lisans ve lisansüstü eğitim almış ebeveynlerin, lise ve daha aşağı öğrenim durumuna sahip ebeveynlere göre okul öncesi çağındaki çocukların teknolojiyi kullanma becerisinde çocuklarının daha becerikli olduklarını düşündükleri görülmüştür. Bu durumda lisans ve lisansüstü eğitim almış ebeveynlerin eğitim süresi boyunca teknolojiden yararlandıkları veya teknolojiden yararlanmanın faydalarına da inandıkları söylenebilir.

Yapılan çalışmanın analiz sonuçları ebeveynlerin “bilgisayar kullanım sıklığı” değişkenine göre ailelerin teknolojinin faydaları boyutuyla ilgili görüşlerinde anlamlı farkın olduğu saptanmıştır. Başka bir ifadeyle değişik aralıklarla bilgisayar kullanan ailelerin, teknolojinin kullanımının okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerindeki faydaları ile ilgili düşüncelerinin farklılaştığı görülmektedir. Günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları ile haftada birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları arasında fark olduğu günde en az bir defa veya birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin bu duruma daha olumlu baktığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin, bilgisayar kullanım sıklığı değişkeninde teknolojiyi daha faydalı bulduklarını söyleyebiliriz. Benzer çalışma örneği olarak Kılınç’ın (2015) araştırmasında, günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları ile haftada birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları arasında günde en az bir defa veya birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları lehine olduğu görülmüştür ve bu sonuç bu çalışmada elde edilen sonuçları desteklemektedir.

Araştırmadaki analiz bulguları ebeveynlerin “bilgisayar kullanım sıklığı” değişkenine göre ailelerin teknolojiyi kullanım alanları boyutuyla ilgili görüşlerinde anlamlı farkın olduğu saptanmıştır. Günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları ile haftada birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları arasında günde en az bir defa veya birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin eğilimlerinin daha çok olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynler bilgisayar kullanım sıklığı değişkeninde teknolojiyi kullanma alanlarının daha çeşitli olduğunu ifade etmektedirler. Kılınç’ın (2015) çalışmasında günde en az bir defa veya daha fazla bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları ile haftada birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları arasında günde en az bir defa veya birkaç defa bilgisayar kullanan ebeveynlerin çocukları lehine olduğu görülmüştür ve bu sonuçta çalışma ile örtüşmektedir.

21. yüzyılın içinde bulunduğu teknoloji devrimleri içinde ebeveynlerin içgüdüsel olarak çocuklarını koruma duygusu teknoloji alanında da görülmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının BİT aletlerini kullanırken aile rehberliğine önem verdiklerini ve çocukları için geometrik şekiller, ses, dil eğitimi gibi faydalı programların kullanılmasının çocuklarının akademik başarılarına katkı sağlayacağı görüşünde hemfikir oldukları söylenebilir.

BİT kullanımının okul öncesi çağındaki çocuklarda faydalı mı yoksa zararlı mı olduğu tartışmaları yıllardır devam emekte ve BİT kullanımının çocukların gelişimi üzerinde faydalı olduğunu düşünen ebeveynlerin yanı sıra zararlı olduğunu düşünen ebeveynler de azımsanmayacak kadar çoktur. Yapılan araştırmada da aslında ebeveynlerin BİT kullanımında sadece çocuklar için yararlı olacak programların onlara fayda sağlayacağı bunun dışında BİT kullanımının çocuklar üzerinde fayda sağlamayacağı konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Benzer çalışmalarda okul öncesi dönemde BİT'i kullanan çocukların zekâ gelişimlerinde, bilgiyi yapılandırmalarında, problem çözme becerilerinde ve dil becerilerinde BİT kullanmayan çocuklara göre daha başarılı oldukları öne sürülmüştür (Clements ve Sarama, 2003; Gimbert ve Cristol, 2007). Ayrıca Livingston ve Bober (2004) İngiltere'de yaptıkları araştırmada çalışmalarına katılan ailelerin %73'ünün BİT kullanımının çocuklarının başarısına katkı sağladığına inandıklarını ifade etmişlerdir.

Ebeveynler teknolojiyi kullanma konusunda çocuklarına rehberlik etmenin ne denli önemli olduğunun bilincinde olarak, çocuklarının teknolojiyle geçirdikleri zamanı sınırlandırırken aynı zamanda öğretici ve eğlendirici hale getirecek programlar kullanabilirler, onlara eşlik edebilirler ve teknolojiyi kullanma zamanının birlikte kaliteli zaman geçirmek için de bir araç olmasını sağlayıp daha verimli hale getirebileceği söylenebilir. Günümüzde teknolojinin eğitici ve öğretici özelliklerinden ciddi anlamda fayda sağlandığı gözlenirken birçok zararı olabileceği de herkesçe bilinmektedir. Çocuklarını sınırlandırma ya da teknolojiden uzak tutma eğiliminde olan ebeveynlerin de dayanağı olan bu durum, çocukların teknolojinin yararlı yönlerinden de yoksun kalmalarına neden olmadan uygun içerik ve koşullar sağlandığında hem ebeveyn hem de çocukların gelişimi için hayatın geneline yayılan olumlu sonuçların gözlenebileceği söylenebilmektedir.

Araştırma tüm yönleri ile ele alınacak olursak çocukları okul öncesi dönemde olan ebeveynlerin, çocukları bilgi iletişim teknolojilerini kullanırken çok temkinli olduğu, teknolojiden kopamayacakları gibi çok bağılı olmakta istemedikleri; bağımlı olmalarının çocukları üzerinde hem sosyolojik hem psikolojik hem de bedensel ve fiziksel birtakım sorunlar yaşayacaklarından çekindikleri söylenebilir.

5.1. Öneriler

Araştırmaya yönelik öneriler;

1. Teknolojinin her geçen gün daha da geliştiği şu günlerde BİT aletlerinin okul öncesi çağındaki çocuklarda ne denli yararlı veya zararlı olabileceği konularında çocukları ve ebeveynleri bilinçlendirmeye yönelik eğitimler verilmelidir.
2. Ebeveynlere teknolojik aletlerin kullanımı hakkında doğru rehberlik, etkin zaman yönetimi ve doğru sınırlandırmaların nasıl ve ne şekilde yapılacağıyla ilgili seminerler verilmelidir.
3. Ebeveynlere çocuklarının gelişim alanlarına ve dönemlerine uygun doğru içeriğe sahip programları seçebilmeleri ve çocuklarının maksimum düzeyde bu içeriklerden faydalanabilmeleri için eğitimler sağlanmalıdır.
4. Teknoloji kullanımı nedeniyle çocuklarda oluşabilecek fiziksel ve sosyal olumsuzlukların nasıl önlenebileceği ile ilgili ebeveynler bilinçlendirilmelidir.
5. Devlet okuluna devam eden ve özel okullara kıyasla teknolojiden daha az faydalanabilen öğrenciler için şartlar iyileştirilmeli ve teknolojiye daha kolay ulaşım imkânı sağlanmalıdır.
6. Lise ve daha alt düzeyde eğitim almış ebeveynler için çocuklarının teknolojiyi kullanım becerilerini nasıl geliştirebilecekleri ve teknolojinin kullanım alanlarını çocukları için nasıl çeşitlendirebilecekleri konusunda eğitimler sağlanmalıdır.
7. Teknolojik aletlerle daha az vakit geçiren ebeveynler teknolojinin faydaları ve kullanım alanları konusunda bilinçlendirilmelidir.

Araştırmacılar için öneriler;

1. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeliyle yapılmıştır. Araştırmaya nitel modeller eklenebilir.
2. Çalışmada daha çok kadın ebeveynler yer almıştır, kadın-erkek dağılımının daha dengeli olduğu bir örneklem üzerinde çalışılabilir.
3. Bu çalışmada ebeveynlerin görüşlerine yer verilmiştir, öğretmen görüşlerine yer veren çalışmalarda yürütülebilir.
4. Uygulama için 2-3 aylık bir süre ayrılmıştır, daha geniş bir örnekleme ulaşabilmek için uygulama daha uzun bir zaman dilimine yayılabilir.

KAYNAKÇA

- Akan, D. (2005). Bilgisayar Destekli Eğitim www.bilgisayardestekliēitimesedtek.org adresinden 11.05.2019 tarihinde alınmıştır.
- Akbal, A. Balık, HH. (2006). TCP/IP'nin dünü bugünü yarını. *Akademik Bilişim Konferansı, 9-11 Şubat, Denizli*
- Akçay, D.,ve Özcebe, H. (2012). Okul öncesi eğitim alan çocukların ve ailelerinin bilgisayar oyunu oynama alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi, 12(2),66-71.*
- Alkan, C. (2005), *Eğitim teknolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkan, Cevat. *Eğitim teknolojisi (6.bs.)*, 9-22, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Alkan, C. (1984). *Eğitim Teknolojisi: kavram kapsam süreç ortam işgören uygulama (2. baskı)*. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.
- Alkan, C. (1998). *Özel öğretim yöntemleri: disiplinlerin öğretim teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Anderson, C.A. & Bushman, B.J. (2001). Human Aggression. *Annual Review of Physiology Journal*, (53), 27-51.
- Aral, N (2006). Anaokuluna devam eden altı yaş grubundaki çocukların kavram gelişiminde bilgisayar destekli öğretimin etkisinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksekokulu Bilimsel Araştırma Projeleri*.
- Aral, N. (2000). Çocuk gelişiminde oyunun önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 25(265), 15-17.
- Arı, M. & Bayhan, P. (2003). *Okul öncesi dönemde bilgisayar destekli eğitim*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Arı, R., Çağdaş, A. ve Şahin Z. S. (2002). *Çocuk ve ergende sosyal ve ahlak gelişimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Armsey, J. N., & Dahl, N. C. (1973). *An inquiry into the uses of instructional technology*. Ford Foundation Report: New York.
- Aydın, A. (2000). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi (2.bs.)*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Babayiğit, Ö. Ç. (2014). *Eğitim amaçlı bilgisayar oyunlarının okul öncesi eğitimde kullanımına yönelik öğretmen görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Başal, H. A. (2005). *Okul öncesi eğitim*, İstanbul: Morpa Yayınları.

- Başaran, İ. (1978). *Eğitime giriş*. Ankara: Bilim Matbaası.
- Bay, N. (2007). *Radyo ve televizyon yayıncılığı*. İstanbul: Nüve Kültür Merkezi.
- Berson, I., & Berson, M. (2005). Challenging online behaviors of youth: Findings from a comparative analysis of young people in the US and New Zealand. *Social Science Computer Review*, 23(1), 29—38.
- Bertan, M., Haznedaroğlu, D., Koln, P., Yurdakök, K. ve Güçiz, B. D. (2009). Ülkemizde erken çocukluk gelişimine ilişkin yapılan çalışmaların derlenmesi (2000-2007). *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 52(1), 1-8.
- Biber, K. (2010). *Okul öncesi eğitimin tanımı, kapsamı, önemi ve temel ilkeleri* Ankara: Nobel Yayınları.
- Bitner, N., & Bitner, J. O. E. (2002). Integrating technology into the classroom: eight keys to success. *Journal of Technology and Teacher Education*, 10(1), 95-100.
- Blanchard, J., & Moore, T. (2010). *The digital world of young children: Impact on Emergent Literacy*. London, UK: Pearson Foundation.
- Bracken, S. S., & Fischel, J. E. (2008). Family reading behavior and early literacy skills in preschool children from low-income backgrounds. *Early Education and Development*, 19(1), 45–67.
- Brown, A. (2011). Media use by children younger than 2 years. *Journal of the American Academy of Pediatrics*, 128(5), 1040–1045.
- Borg, R. B. & Gall, M. D. (1989). *Educational research: an introduction*. New York and London: Longman Publishing Group.
- Bütün-Ayhan, A., Aral, N. (2005). *Bilimsel araştırma ve incelemeler*. Ankara: A.Ü. Ev Ekonomisi Yüksekokulu Yayın No: 10.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Certain LK, Kahn RS. (2002). Prevalence, correlates, and trajectory of television viewing among infants and toddlers. *Pediatrics* 2002; 109:634-642.
- Ceylan, Ş. (2009). *Vineland sosyal- duygusal erken çocukluk ölçeğinin geçerlik-güvenirlik çalışması ve okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş yaş çocuklarının sosyal-duygusal davranışlarına yaratıcı drama eğitiminin etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Chassiakos, Y. L. R., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M. A., & Cross, C. (2016). Children and adolescents and digital media. *Journal of the American Academy of Pediatrics*, 138(5), 3–6.

- Child Trends Data Bank (2015). Home computer access and internet use. Available at:<http://www.childtrends.org/?indicators=home-computer-access>.
(<https://www.ofcom.org.uk/research-and-data/media-literacy-research/childrens/children-parents-oct-2013>).
- Chonchaiya, W., & Pruksananonda, C. (2008). Television viewing associates with delayed language development. *Acta Paediatrica*, 97(7), 977–982.
- Clements, D. H., & Sarama, J. (2003). Young children and technology: What does the research say? *Young Children*, 58(6), 34–40.
- Cohen, J. (1992). “A power primer”. *Psychological Bulletin* 112(1): 155–159.
- Cook, D. (2001). Meeting the challenges: ICT, early literacy and the role of the educator, education,. *International Journal of Primary, Elementary and Early Years Education*, 29(1), 27-32.
- Cordes, C., & Miller, E. (2000). Fool’s gold: A critical look at computers in childhood. Maryland, MD: Alliance for Childhood.
- Cömert Tarı I., Kayıran, S. M., (2010). Çocuk ve ergenlerde internet kullanımı. *Çocuk Dergisi*, 10(4):166-170.
- Czaja, S. J., Charness, N., Fisk, A. D., Hertzog, C., Nair, S. N., Rogers, W. A., & Sharit, J. (2006). Factors predicting the use of technology: findings from the Center for Research and Education on Aging and Technology Enhancement (CREATE). *Psychology and Aging*, 21(2), 333.
- Çeliköz, N. ve Kol, S. (2013). Bilgisayar destekli öğretimin okul öncesi öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarına etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 109-116.
- Çetin, F., Alpa-Bilbay, A. ve Albayrak-Kaymak, D. 2002. *Araştırmadan uygulamaya çocuklarda sosyal beceriler grup eğitimi. 2. Baskı*, Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti. 255 s., İstanbul.
- Çokluk, Ö. S., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, S. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: spss ve lisrel uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demiral, Ö. (1989). Okul öncesi çağındaki çocukların eğitimlerinin önemi. *Ya-Pa 6. Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri*, İstanbul:Ya-Pa Yayınları.
- Demoulin, D. F. (1997). Developing positive neuro-associations and self-concept through a personalized reading program for kindergartners. *Reading Improvement*, 33(1), 205-210.
- Doggett, (2014). Bringing the tech revolution to early learning. *U.S. Department of Education*. Retrieved from <https://blog.ed.gov/2014/04/bringing-the-techrevolution-to-early-learning/>

- Düşek, G. (2008). *2006 yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programı hakkında ilköğretim müfettişleri, okul öncesi eğitim veren kurum müdürleri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi* (Ordu İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ersanlı, K. (2012). *Davranışlarımız*, Ankara: Birleşik Dağıtım Kitabevi.
- Finn, J. D. (1972) *Instructional Technology*, AECT, University of Southern California.
- Gander, M.J. ve Gardiner, H. W. (1998). *Çocuk ve ergen gelişimi* (Çev. A. Dönmez, N. Çelen ve B. Onur) (3 bs.). Ankara: İmge Yayınları.
- Genç, Z. (2014). Ebeveynlerin okul öncesi çağındaki çocukların mobil teknoloji kullanımına ilişkin algıları. *Prosedür- Sosyal ve Davranış Bilimleri*, 146, 55-60
- Gimbert, B., & Cristol, D. (2004). Teaching curriculum with technology: Enhancing children's technological competence during early childhood. *Early Childhood Education Journal*, 31(3), 207–216.
- Gögebakan, Ş. (2011). *Çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderen (6 yaş) annelerin okul öncesi eğitime ilişkin görüşlerinin bazı demografik özelliklere göre incelenmesi* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Granic, I., Lobel, A., & Engels, R. C. (2014). The benefits of playing video games. *American Psychologist*, 69(1), 66–78.
- Gülây, H. ve Akman, B. (2009). *Okul öncesi dönemde sosyal beceriler*. Ankara:Pegem Akademi.
- Gündoğdu, Z., Seytepe, Ö., Pelit, M.B., Doğru, H., Güner, B., Arıkız, E., Akçomak, Z., Kale,E.B, Moran, İ., Aydoğdu, G., Kaya, E. (2016). Okul öncesi çocuklarda medya kullanımı. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 6-10.
- Gürgün, S. (2007). *Özel okullarda öğrenim gören öğrencilerin internete yönelik tutum ve düşünceleri* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Gürkan, T. (2000). *Okul öncesi eğitimin tanımı, kapsamı ve önemi, okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Haugland, S. W. (2000). Early childhood classrooms in the 21st century: Using computers to maximize learning. *Young Children*, 55(1), 12-18.
- Haugland, S. W. (2000). Computers and young children. ECN Library. Elementary and Early Childhood Education. <www.library.education.canada.on/a4M.html>
- Healy, J. M. (1999). *Failure to connect: How computers affect our children's minds— and what we can do about it*. New York: Touchstone.

- Heckman, J., Carneiro, P. (2003), *Human capital policy*, Cambridge: NBER.
- Hinkley, T., Verbestel, V., Ahrens, W., Lissner, L., Molnár, D., Moreno, L. A., & Russo, P. (2014). Early childhood electronic media use as a predictor of poorer well-being: A prospective cohort study. *Jama Pediatrics*, 168(5), 485–492. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/24639016/>
- İnanç, B.Y., Bilgin M. ve Atıcı M.K. (2007). *Gelişim Psikolojisi. Çocuk ve ergen gelişimi. (2.baskı)* Ankara: Pegem Akademi.
- İspir, N. B., İspir, B. (2008). Televizyon programı içeriği dereceleme sembollerinin kullanımı ve ebeveyn yönlendirmesi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 5(3), 176- 183.
- İşçibaşı, Y. (2011). Bilgisayar, internet ve video oyunları arasında çocuklar. *Selçuk İletişim*, 7, (1), 122-130.
- İşman, A. (2008). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*, Ankara: Pegem Akademi.
- Jonassen, D. (2000). *Computers as mindtools for schools*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall Inc.
- Kan, A., ve Akbaş, A. (2005). Lise öğrencilerinin kimya dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 227-237
- Kandır, A. (2001). Çocuk gelişiminde okul öncesi eğitim kurumlarının yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*. 151, 102–104.
- Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. A. Tanrıöğen (Edt.) *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karasar, N. (1999) *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, A. (2009). *Eğitim psikolojisi (3.bs.)* Ankara: Pegem Akademi.
- Kayalı, H. (2000). İlköğretim okullarında sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde başarıyı etkileyen faktörler. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 183-194.
- Khasawneh, O. M., ve Al-Awidi, H. M. (2008). The effect of home computer use on jordanian children: a parental perspective. *Journal of Educational Computing Research*, 39(3), 267-284.
- Kılınç, S. (2015). *Okul öncesi çağındaki çocukların teknoloji kullanımı hakkında ebeveyn görüşlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Kütahya.

- Kırık, A. (2014). Aile ve çocuk ilişkisinde internetin yeri: Nitel bir araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 337-347.
- King, A. L. S., Valença, A. M., Silva, A. C., Sancassiani, F., Machado, S., & Nardi, A. E. (2014). "Nomophobia": Impact of cell phone use interfering with symptoms and emotions of individuals with panic disorder compared with a control group. *Clinical Practice and Epidemiology in Mental Health*, 10, 28-35.
- Lepicnic, J. and Samec, P. (2013). Communication technology in the home environment of four year-old children (Slovenia). *Scientific Journal of Media education*, 40,119-126.
- Liau, A. K., Khoo, A., & Ang, P. H. (2008). Parental awareness and monitoring of adolescent Internet use. *Current Psychology*, 27(4), 217-233.
- Linebarger, D. L., & Piotrowski, J. T. (2009). TV as storyteller: How exposure to television narratives impacts at-risk preschoolers' story knowledge and narrative skills. *British Journal of Developmental Psychology*, 27(1), 47-69.
- Liu, X., Toki, E. I. and Pange, J. (2014). The Use of ICT in Preschool Education in Greece and China:A Comparative Study. *Social and Behavioral Sciences* 112, 1167-1176.
- Livingstone, S., & Bober, M. (2004). UK children go online: Surveying the experiences of young people and their parents. www.children-go-online.net
- Lorence, D. P., & Park, H. (2006). New technology and old habits: The role of age as a technology chasm. *Technology and Health Care: Official Journal of the European Society for Engineering and Medicine*, 14(2), 91-96.
- Lucci, B. K. (2004). *Using the early child hood environmental rating scale as a tool for classroom improvemen*, MSC Thesis Morgantown, West Virginia University.
- McCarrick, K., Xiaoming, L. (2007). Buried treasure: The impact of computer use on childirens social, cognitive, language development and motivation. *AACE Journal*, 15(1),73-95.
- McMurtry, Z., & Burkett, C. (2010). Technology and its role in teacher education. In Blake, S., & Izumi Taylor, S. (Ed.), *Technology for early childhood education and socialization: developmental applications and methodologies* (pp. 94-113). Hershey, New York: Information Science Reference.
- Mitchell, K. J., Finkelhor, D., & Wolak, J. (2003). The exposure of youth to unwanted sexual material on the Internet: A national survey of risk, impact, and prevention. *Youth ve Society*, 34(3), 330-358.
- Milli Eğitim Dergisi (Eylül 2001) *Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi*, 151
- Morahan-Martin, J. (2005). Internet abuse: Addiction? Disorder? Symptom? Alternative explanations. *Social Science Computer Review*, 23(1), 39-48.

- Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, bilişsel gelişim ve toplumsal dünya: Piaget, Vygotsky ve sonrası. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* (M.T. Bağlı, Çev.), 37(2), 137-169.
- Oktaý, A. (1999). *Okul öncesi eğitim ve temel ilkeleri*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Oktaý, A. (2003). *21.Yüzyıla girerken dünya da yaşanan değişimler ve erken çocukluk eğitimi: Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Outhwaite, L. A., Gulliford, A., & Pitchford, N. J. (2017). Closing the gap: Efficacy of a tablet intervention to support the development of early mathematical skills in UK primary school children. *Computers & Education*, 108, 43–58
- Özben, Ş. (2009). Medyanın çocuklar ve gençler üzerindeki etkileri. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 105, 11-19
- Özdemir, S. & Çetin, E. (2015). Teknolojik ürünler ve teknolojik ürünlerin sınıfta kullanımı. Bayhan, B. (Ed.). *Okul öncesi eğitimde teknolojinin rolü içinde* (ss. 9-31). Ankara: Hedef CS Basın Yayın.
- Pagani, L. S., Fitzpatrick, C., Barnett, T. A., & Dubow, E. (2010). Prospective associations between early childhood television exposure and academic, psychosocial, and physical well-being by middle childhood. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 164(5), 425–431.
- Pallant, J. (2005). *Spss survival manual: a step by step guide to data analysis using the spss program*. Crows Nest NSW: Allen & Unwin.
- Piaget, J. (1960). *The child's conception of the World*.
- Plowman, L. & McPake, J. (2013). Seven myths about young children and technology. *Childhood Education*, 89(1), 27-33.
- Plowman L., McPake, J., & Stephen, C. (2010). The technologisation of childhood? Young children and technology in the home. *Children and Society*, 24(1), 63-74.
- Poyraz, H. ve Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Rideout, V. J., Vandewater, E. A., Wartella, E. A. (2003). *Zero to Six*. California: Kaiser Family Foundation.
- Roblyer, M.D. (2006). *Integrating educational technology into teaching*. Upper Saddle River, N.J.: Merrill Prentice Hall.
- Rouse, M. (2005, Ekim). ICT (information and communication technology-or technologies) <http://searchcio-midmarket.techtarget.com/definition/ICT> adresinden 5 Eylül 2019 tarihinde edinilmiştir.

- Sarıçam, H. Halmatov, M. (2012). Okul öncesi eğitime devam eden ve etmeyen 6 yaş çocukların ahlaki ve sosyal kural algılamalarının karşılaştırılması. *İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 33, 44-56.
- Sevindik, T. (2011). Determining the attitudes of the preservice teachers about distance education applications. *Energy Education Science and Technology Part B-Social and Educational Studies*, 3(4), 527-534.
- Siraj-Blatchford I. & Siraj-Blatchford J. (2003). *More than Computers: Information and communication technology in the early years*. London: The British Association for Early Childhood Education.
- Şahin, M., & Yıldız, R. (2006). Liseli gençliğin üniversite algılaması ve gelecek tasarımı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 85-104.
- Şen, M. (2012). Okul öncesi dönemde teknoloji kullanımı. İçinde N. Avcı ve M. Toran (Ed.) *Okul öncesi eğitime giriş* (289-299). Ankara: Eğiten Kitap.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şenel, A., Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen dünyada teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 45-65.
- Şimşek, N. ve Çınar, Y. (2008). *Okul öncesi dönemde fen ve teknoloji öğretimi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tuğrul, B. (2002). Erken çocukluk döneminde öğrenmeyi ve öğretimi kolaylaştıran özellikler, *H.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22,142-147.
- Turow, J., & Nir, L. (2000). The Internet and the family: The view of U.S. parents. In C. Feilitzen ve U. Carlsson (Ed.), *Children in the new media landscape* (pp. 331—348). Goteborg, Sweden: Nordicom.
- TÜİK (2010). 2010 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması Sonuçları. Ankara: TÜİK
- TÜİK (2013). 2013 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması Sonuçları. Ankara: TÜİK
- Tüzün, Ü. (2002). Gelişen iletişim araçlarının çocuk ve gençlerin etkileşimi üzerine etkisi. *Düşünen Adam*, 15(1), 46-50.
- Uyanık Balat, G. ve Balaban Dağal, A. (2009). *Okul öncesi dönemde değerler eğitimi etkinlikleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.

- Vandewater, E. A, Lee, J. H, & Shim, M. S. (2005). Family conflict and violent electronic media use in school-aged children. *Media Psychology*, 7, 73–86.
- Verenikina, I. & Kervin, L. (2011). Ipads, digital play and pre-schoolers. *He Kupu*, 2(5), 4- 19.
- Vernadakis, N., Avgerinos, A., Tsitskari, E. & Zachopoulou, E. (2005). The use of computer assisted instruction in preschool education: Making teaching meaningful. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 33(2), 99-104.
- Wang, Y. S., Wu, M. C., & Wang, H. Y. (2009). Investigating the determinants and age and gender differences in the acceptance of mobile learning. *British Journal of Educational Technology*, 40(1), 92-118.
- Waxman, H.C. (1994). Differences Among Urban, Suburban, and Rural High Schools on Technology Use in Science and Mathematics. In J. Willis et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology ve Teacher Education International Conference* (pp. 589-592). Chesapeake, VA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Wong, S. S. H. (2015). Mobile digital devices and preschoolers' home multiliteracy practices. *Language & Literacy: A Canadian Educational E-Journal*, 17(2). Retrieved from <https://journals.library.ualberta.ca/langandlit/index.php/langandlit/article/.../18367>
- Yalçınalp, S., Geban, Ö., & Özkan, İ. (1995). Effectiveness of using computer-assisted supplementary instruction for teaching the mole concept. *Journal of Research in Science Teaching*, 32(10), 1083-1095
- Yavuzer, H. (2003). *Ana- baba ve çocuk: ailede çocuk eğitimi*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2008). *Çocuk eğitimi el kitabı. (23.bs.)*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2010). *Ana-baba ve çocuk*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2011). *Çocuğunuzun ilk altı yılı (25.bs.)*. İstanbul: Remzi.
- Yazıcı E. (2015). Erken Okuryazarlık ve Bilgi, İletişim Teknolojileri, Temel, Z. F.(Ed.). *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 8 Dil ve Erken Okuryazarlık*, (215-242). Ankara: Hedef CS Basın Yayın.
- Zembat, R. (2005). *Okul öncesi eğitimde nitelik*, Oktay A., Unutkan P. Ö. (Ed). *Okul öncesi eğitimde güncel konular*, 25-44, İstanbul: Morpa Yayınları.
- Zimmerman M ve ark. (2004) Using questionnaires to screen for psychiatric disorders: a comment on the study of screening for bipolar disorder in the community. *J Clin Psychiatry*, 65:605-610.

EKLER

Okul Öncesi Çağındaki Çocukların Teknoloji Kullanımı Hakkında Ebeveyn Görüşleri Anketi

Sayın ebeveyn,

Bu araştırmanın amacı okul öncesi dönemdeki çocukların teknoloji kullanımına yönelik anne babaların görüşlerini incelemektir. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi sizlerin sorulara vereceği samimi cevaplara bağlıdır. Bu nedenle her soruyu özenle cevaplamanız bizim için çok önemlidir.

Bu anketteki sorulara vereceğiniz cevaplar kesinlikle gizli tutulacak ve araştırmanın amacı dışında kullanılmayacaktır. Bu anket üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde demografik özellikleri, ikinci bölümde teknoloji hakkındaki görüşleri ve üçüncü bölümde teknolojiyi kullanma sıklığını öğrenmek için maddeler bulunmaktadır. Toplamda 25 maddeden oluşan bu anketin ortalama cevaplama süresi 10 dakikadır.

Bu araştırmaya katılarak bilimsel bir çalışmaya destek olduğunuz için teşekkür ederiz.

Çocuğunuzun cinsiyeti	Kız ()	Erkek ()				
Çocuğunuzun yaşı (Lütfen Yazınız)						
Çocuğunuzun devam ettiği okul türü	Özel ()	Devlet ()				
Cinsiyetiniz	Bayan ()	Erkek ()				
Yaş aralığınız	35 ve altı ()	36-45 ()	46 ve üstü ()			
Mesleğiniz (Lütfen Yazınız)						
Öğrenim Durumunuz	İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise ()	Üniversite ()	Lisansüstü ()	
Kaç çocuğunuz var?	1 ()	2 ()	3 ()	4 ve üstü ()		
Aşağıdakilerden hangileri evinizde bulunur?						
Masaüstü Bilgisayar ()	Laptop ()	Tablet ()	Akıllı telefon ()	Diğer ()		
Evinizde İnternet Bağlantısı Varmı?	Var ()	Yok ()				
Kaç yıldır bilgisayar kullanıyorsunuz? Bir yıldan az ()	1 yıl ()	2 yıl ()	3 yıl ()	3 yıldan fazla ()		
Evde sizden başka bilgisayar kullanan var mı? (Lütfen belirtiniz)						
Çocuğunuz ilk defa teknolojik aletleri kullanmaya kaç aylık başladı?	12 ()	24 ()	32 ()	48 ()	60 ()	72 ()
Eğer evinizde bilgisayar yoksa almayı düşünür müsünüz?	Evet ()	Hayır ()				
Neden?.....						

Bu bölümde okul öncesi çağındaki çocuğunuzun teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli maddeler bulunmaktadır. Lütfen bu maddeleri kendi düşünceleriniz doğrultusunda;

1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Fikrim Yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden yalnızca birini işaretleyiniz.

No	Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Çocuğum teknolojik aletleri kullanırken zorlanır.					
2	Okul öncesi çağındaki çocukların eğitiminde bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler kullanılmalıdır.					
3	Okul öncesi çağındaki çocukların teknolojik aletleri sık kullanmaları onların arkadaşları ile olan ilişkilerini zayıflatır.					
4	Teknolojik aletlerin sıklıkla kullanımı çocukların dünyayı daha iyi tanımalarını sağlar.					
5	Teknolojik aletleri kullanmalarına izin verilen çocuklar daha yaratıcıdır.					
6	Rehber eşliğinde kullanıldığında teknolojik aletler okul öncesi çağındaki çocuklar için oldukça faydalıdır.					
7	Teknolojik aletlerin kullanımı çocuğumun dikkat gelişimini artırır					
8	Eğitici programlar kullanıldığında bilgisayarlar, tabletler gibi teknolojik aletler okul öncesi eğitiminde kitaplara göre daha faydalıdır.					
9	Çocuğuma sesleri ve kelimeleri öğretmede bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanırım.					
10	Çocuğum akıllı telefonları rahatlıkla kullanabilir.					
11	Çocuğuma şekilleri öğretmek için bilgisayar, tablet vb. gibi teknolojik aletleri kullanırım.					
12	Çocuğumun telefonumla oyun oynamasına izin veririm.					
13	Çocuğum internet üzerinden oyun oynamayı becerir.					
14	Uygun programlar kullanıldığında bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletler çocukların dilsel gelişimine katkı sağlar					
15	Teknolojik aletlerin kullanımı çocukların sosyalleşmesini olumsuz yönde etkiler					
16	Teknolojik aletleri fazlaca kullanan çocuklar kendilerini rahatlıkla ifade edemezler.					
17	Çocuğuma teknolojik aletleri kullandırırken süreyi sınırlandırırım					
18	Okul öncesi çağındaki çocuklar kesinlikle bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletleri kullanmamalıdır.					
19	Çocuğumun rakamları ve sayıları öğrenmesinde bilgisayarı, tableti vb. teknolojik aletleri kullanırım					
20	Çocukların bilgisayarla fazlaca zaman geçirmesi çocukların beden sağlığının bozulmasına neden olur.					
21	Çocuğumun kullanacağı bilgisayar programlarını dikkatlice seçerim.					
22	Çocuğum bilgisayar kullanırken yaptıkları ile ilgili ona sorular sorarım.					
23	Çocuğumu teknolojik aletler yerine kardeşi ve arkadaşları ile birlikte oynamaya teşvik ederim					
24	Teknolojik aletlerdeki oyun seçimlerinde ya da oyunun oynanmasında çocuğum tamamen özgürdür.					
25	Çocuğum günlük yaşamında ve eğitimi sırasında öğrendiği pek çok kavramı bilgisayar oyunları ile pekiştirir.					